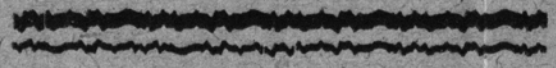

Tarap-HC
 +10t.
 1-48
 مندرجه سی

تورپان

عدد ۱۲

۱۵ ایون — سنه ۱۹۱۷

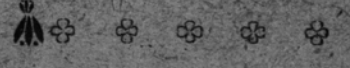

محرری: رضا الدین بن فخر الدین

ناشری: دم. ساپروم. ذاکر ریپلر

- اسلام دنیاستنده مذهبیر -
- ر. ف.
- تاریخمزدن برصحیفه -
- ک. کریمف.
- خلقلرنک رو حی حاللری،
- اثرله نولبری -
- و. ترجمانی.
- شرقی تورکستان -
- ن. یاوشف.
- تورکمه نایلنده -
- ابواللیث «مروی».
- حاضرگی حالده خاتونلر -
- عبدالحمید المسلمی.
- تورکستانننک اصول
- اداراسی حقنده -
- میر محسن.
- حقوق -
- محمد یوسف دیبردییف.
- زیمسکی کتبخانهلر
- تیره سنده -
- حسنا الدین وایتیب.
- تربیه و تعلیم: «۸» بلیق
- ابتدائی مکتب - فخرالرازی
- تعمیرالین. «تربیه» امام
- ن. آلبارف.
- شعرلر.
- مراسله و مخابره
- رشید قاضی طرفندن
- یازلغان برمکتوب.

«ابن» بطوطه نك دشت قچاق ده سياحتي اسملي كتابگرده:
 «ابن بطوطه نك قنسطنطينيه شهرنه سياحتي وشهرطوغر سنده بعض
 بر اهميتلي معلوماتري باردب گنه كينكاسگر. ني سيبدين اول توشني
 كتابگرغه كرتمه دگر؟ وقت زمان مساعده ايمگا نلكدن مي ويا باشقه
 بر سيبدينم؟ ايندي شول قالدردغان نرسه گوني شورا نجله سنه
 باصدرووكر مكن بوئماسمي؟

نخرالرازي تحفة اللين

هو ابه. ابن بطوطه سياحت نامه سيني ترجمه قيلودن مقصود
 اوشبو اوز مملكتمز نك اسمي حاللريني، بورونغي بابال نك
 معيشتلريني كورسه تو ايندي. استانبول و قارا دگر نك جنوب
 طرفلري بو مملكتدن توكل. شول سبيلي ترجمه گه حاجت كورلماذي.
 «شورا» ده باصارعه ممكن.

نهلر كوردم

سيكتيمرو فدن اوز گه رينلدي .
 تورغان ايندم بر كون، بتون دنيا نورغاچو، قان كوردم، صواورينه
 نور آغا ايمش! بارنه باك، بارده آرو بولغان كوردم، بر اوستنده
 بر طاش بوق. بر نيگان بوق، يالغز يمه به شيل اولن گنه قالغان
 كوردم. ني حال بو. قايا كيتدي بو طاش تيگان؟» ديدم ده بو كوردم
 باليسه گه، آنده بارسام ظالم حاكملر بوغالغان فقط چيتمه قيشايغان
 خراباتلر كوردم. اطرافمه باقندم، باق ياقيمه قاراندم، بو بناني
 آودارعه امطولغان بر گروه قزل توسلي گراژدانلر كوردم، آرت غه
 چيكلدم او طوردم، اولن اوستنده تزله ندم، قول كوتوردم يالواردم.
 كوك كه باقدم ياقاردم. باش اوستنده «بر قزل طوغ» كوردم.
 طوغ يوزينه «حزيت و مساوات» ديب يازلغان مبارك سوزلر كوردم،
 اورمندن توردم، كوزم آچدم، باق ياقيمه قاراندم، نه كوره يم،
 بشون طبيعت قزلغه نه اورلگان كوردم. كوك كه باقدم قزل قار ياوزان
 «وقت» ني كوردم، بوزلدم او كغه بر نرسه ده بوق، صولغه باقسام
 صانسز كوب قزل كو كرهك، سحر جماعتلر كوردم.

«اوشور بالاسي»

توقزنجي صان «شورا» ده بيرمليك ابراهم اسملي بر المنگ
 «شورا» محررينه (قرآن طمشلاري طوغر وسنده) يازغان مكتوبي
 مناسبتيله.

مينم اوز قولمده قايدة باصلغانلني بيلگوسر بر قرآن بار .
 معلم بولوب تورغان زمانمده بر شاگردم بر كوئني ايسكي قرآن
 آلوب كيلدي. قرآني آلوب فاراسام بالكل باشقا باصما. بوني
 قايدن آلدردك ديب صورادغمده «نه يمتك صاندوغنده ايندي مين
 قرآن گه توشمه ديگه آلوب بيردي» جواين ايشتم، مين نه يكدن
 صورا، سز گه يا آقا قرآن آلوب بيريم ديب. شاگردمه يا آقا قرآن آلوب
 بيروب نيلگي ايسكي قرآني طمشلاتدم. قرآن، قازان وتاشكند
 باصمالرينه هيچ اوخشاماندير. تاشقه باصولغانمي. حرف ايله مي هيچ
 آجراتا ائمام. اگرده يازوب تاشقا باصولغان، بوايه حرفلر شونجه
 نيگر چيقيماس ايندي ديب اوليم. هر حالده قرآنك باصمه سي بيك
 آچق. كاغد صاريغه مائل ايندر. قايدة باصولغانلني هيچ تاريخي
 يوقدر. قرآنده ايندي موندی طشش علامتي يوق. هر آيتك
 آراسن رقم ايله ن آيورغان. سجده ايتلرينده مخصوص بر علامت
 يوق، بلگه نم قدر ايتلر نك درسليگ باشقه قرآنلر يله ده جاغشدروب
 قارادم. حرف و حر كه سنده هيچ بر باشقه اق يوق توغري كيلوب
 شورادر.

قرآن ۳۳۷ بيتدن عبارت بولوب، ۶۲۲۹ آيت شريف باردر .
 بيتك يوزاريسينه مسلمانچه (رقم) توبه نده روسجه رقملي بار. نه
 قرآنك آخزينده فهرسه الاجزا، هم فهرسه السور ديگان
 فهرستلري باردر. يمه قرآنده ۲۴ نجي سوره دن باشلاب آخزينه
 قدر دورت بيتمه توبه نده رهوشجه ايكي حرف ره تدن لاتينجه
 حرفلر باردر.

uu- tt- ss- rr- gg- pp- oo- nn- mm- ll- kk- ii- hh
 qq- ff- ee- bb- cc- aa

بارلغني: بيكرمي جيب بولوب، طاقلا عاقده ۴۰ بولادر، بم
 قولمده «تجوم الفرقان» بار. اگرده بر آيتي تابو حاجت بولسه
 فلانجه سوره ده فلانجه آيتده دي، هيچ مشقتسز تابوب بولادر،
 بزم مسلمان عالمنده ايندي رقملي ب باصدرلغان قرآن بوق ديب
 بلم. اويومجا مستشرقلر اشي در ديب كوكلمه كله در. هر حالده
 اگرده قرآنلر نك بر خيلي سي مطالعه اهللري ايجون ز قله ب باصدرولسه
 ايندي، بر آيتي تابو ايجون ايرته دن كيچك جه بيتون قرآني
 آقازوب باش آورتدروب اوتورودان قوتلوزلر ايندي.

صابر جان شاكرجان آلتانا

۱۵ ایون - ۱۹۱۷ سنه

۸ رمضان - ۱۳۳۵ سنه

مقاله لر

اسلام دنیاسنده مذهبلر

(علمی و تاریخی)

اسلام دنیاسنده بر وقتلرده (۱) اهل سنت والجماعة (۲) معتزله (۳) خوارج (۴) شیعه اسملرنده بیک مشهور مذهبلر بار ایدی. مونلرغه منسوب خلقلر اوزلریده بیک کوب فرقلرکه بولنه لر و بو فرقلردن بیک کوبلری بر برینی تخطه و تصلیل قیلر ایدی. بعض بر آدملرنگ تیکشورلرینه گوره بوکون که قدر اسلام دنیاسنده ظاهر بولغان مذهبلرنگ مقداری یدی یوزدن آرتقدر. شولای بولسده مونلرنگ اصللری یوقاریده ذکر ایتولگان اهل سنت والجماعة، معتزله، خوارج، شیعه اسملی مذهبلرکه فایتلر. اما بو کونلرده ظاهر بولغان «بابی» مذهبی، اسلام دینی ایچنده یاشاوچی مذهب توکل بلکه مونلر اسلام دینی قاعدهلرینه رضا بولمی آندن طشغه چیقوجیلر در.

مسلمانلرنگ تورلی مذهبلرکه آیرلورینه برنجی درجهده ایرانلور سبب بولدی. ایرانلور نیچه مگ یلردن بیرلی حکومت سوروب کیلر، اوزلری بیک بایر و دولتلری زور هم ده کوچلی بولوب زمانلرینه کوره مدنیتلریده مکمل ایدی. روسیهده بولغان بایرلر قیلندن اوزلرینی بیک یوقاری طوتلر، باشقلرغه وخصوصا عربلرکه بایرلرنگ اوز کریستیانلرینه قاراغلاری قیلندن حقارت کوزی برله قاریلر عربلرنگ بدویلرینی توکل حتی شهریلرینیده وحشی خلقلر و دورت آیاقلی حیوانلر اورنلرنده کوره لر ایدی. اوزلرینی آزادلر، خواجلر، بایرلر اما اوزلرندن باشقلرنی بنده لر، قل و جاریه لر هم کریستیانلر مضمونشدهغی سوزلر برله تعبیر قیلر

ایدی (۱). عبادتخانهلری بیک زینتلی و تکلفلی بولوب روحانیلری کموش و آتوندن اشلنگان کیوملرکه کومولوب یوریلر و باشقه خلقلردن اوزلرینی بیک یوقاری طوتوب، گویا اوزلرینی کوکدن کیلگان و آدملر برله مناسبتلری بولماغان فرشتهلر روشنده خیال قیلدره لر ایدی.

زورابولری، الوغلانولری برله دنیاغه صیا آلمی یورگان و اوزلرینه تیگدهش تابعی طورغان بو قوملرنگ اجلری بیتدی و قیامتاری قوبدی. شوشی درجهده زور و کوچلی، مدینتلی و شهرتلی الوغ دولت، اشتانسر عربلر طرفندی ضبط ایتولدی و تیمور قول آستده حالسزله نوب یقلدی.

بو اش سببلی ایرانلورنگ یوره کلری یازلدی، یندی الوغ فلاکتلرکه اوچراغانلقلرینی آکلادیلر، باشلرینه کیلگان داهییه سببلی خالدن تاپوب حیران بولوب بر آزیاتدیلر. ایسکی دولتی قایتاررغه طریشوب قارادیلر ایسهده ته بی که قسلغان تحقان قیلندن دخی نغراق قسلودن باشقه اش کورسه ته آلمادیلر. استاسیس، المقنع، بابک، ستقاده کبک ذاتلر ایران اختلالیچیلرنگ باشقلرندن ایدی. اسلام تاریخلرنده بو کیشیلرنگ اسملری بار.

ایرانلور قورال قوتی برله اش چیقمازلقنی آچیق بلسگانلرندن صوگ حیلر یولینه کردیلر و حیلر برله اسلامدن انتقام آلونی امیدلر ندیلر. بو «حیلر» لری ایسه اوزلرنجه، ظاهرده اسلام قبول ایتوبده اسلام دینی بوزو ایچون حرکت قیلودن عبارت ایدی. مونلر، شهرنی طشدن آلا ماغان صوگ ایچدن آلمقچی بولدیلر.

اوشبو منافقاردن بعضیلری اسلام دینی کورلری برله

(۱) الفصل فی الملل والنحل. ج ۲. ص ۱۱۰.

اختیار و جبر مسئله‌ری، قرآن بحشری حقیقان و قتل‌دهده «صفات الله لاهو ولا غیره، لاجبر و لاتفویض، القرآن کلام الله» دیب طور دیلر و شوندن آرتق‌غه کرشما دیلر. موندن مقصودلری ایسه «بز الله تعالی نك صفا تلمی حقنده عین ذات دیب‌ده، غیر ذات دیب ده ایتیمیز و قرآن خبر بیرگاندن باشقه اشلر که کرشمیمز، اگرده بو اشلر دینی و علمی جهندن تفتیش ایشار که نیوشلی بولسهر ایدی بو طوغروده قرآن کریم تکلیف ایتمک و تفتیش ایشکلرینی آچقان بولور ایدی. لکن هر کیم که معلوم بولغان‌غه کوره بوبلرده تکلیف بوق و تفتیش ایتو بوللری ده کورسه تلمی شونک ایچون بو طوغرولرده باش و اتوغه لزوم بوق» دیمک ایدی.

افعال عباد و قرآن حقنده غی سوزلرندن مقصودلری ده: «الله تعالی قرآن حقنده کلام الله بولوی برله خبر بیره. اوشداق الله تعالی بنده لرنی تکلیف ایته. شوشی اشلرنی بلو و مو جبری برله عمل قیلو بنده لر ایچون فرض، اما بنده لرنک اوزلرنده اختیار بارمی یوقمی؟ آنلرنک فعللرینی الله تعالی اوزی خالق ایتمی یوقسه بنده لر اوزلری خالق ایتلمی؟ بو نرسه لرنی بلو و بلور ایچون طرشو و تیکشرو حقنده شرعی فرمان بوق، شونک ایچون بو اشلر ایله شغلنوو، وسوسه له نو و شبهه که توشو بندنک وظیفه سندن چیقوو و فضوللقدیر» دیمک ایدی.

باشقه تورلی مذهب لر میدان‌غه چیقوب اهالی که تأثیر قیلور‌غه و اسلام دیناسینی اوزلرینه میل ایتدرر که باشلاغانلر نده «اهل سنت الجماعة» مذهبنه نسوب آدم لردن بر فرقه سی حقلقنی حمایت قیلو قصدی برله صفات، قرآن و افعال عباد کبک مسئله لرده سوز سویله رگه و بر قدر تفصیلات بیردر که مجبور بولدیبار ایسه ده مسلک کنگ قانون اساسی سندن آیرلماز‌غه اجتهاد ایتدی لر و اوز دائره لرنده طوروب مسئله لرنی تصویر قیله آدی لر.

مونده قدر سویله گان خالق «اهل سنت و الجماعة» اسمنده گی مسکنک حقیقی مصداق لری و قایماق لریدر. مالک، اوزاعی، لیث بن سعد، ابو حنیفه، شافعی، ابویوسف، احمد، اسحاق بن راهویه، ابن ابی ذیب، شعبه، ابن المبارک، محمد بن الحسن، و کعب، ابن المدینی، ابو ثور، ابو عبید، ابراهیم بن ادهم، زفر، فضیل بن عیاض، مزنی، بخاری، مسلم، نسائی، ابن ماجه، ترمذی، ابن خزیمه، ابو داود، ابن المنذر، ابو سلیمان الدارنی، معروف الکرخی و عموما حدیث عالم لری، مشهور مجتهد لر، «سنن» مؤلف لری، اسلام حافظ لری (زمانلری خواه مقدم و خواه مؤخر بولسون)، حقیقی عادلر و زاهد لر شوشی مذهب که منسوب لر. ابن حزم، قاضی عیاض، ابن عبدالبر، ابن تیمیه، ذهبی، ابن القیم و باشقه لرده اوشبو مدرسه شاگرد لری و اوشبو مذهب کنگ مجاهد لری

رسول الله کنگ اهل بیتنه و حضرت فاطمه بالالرینه آرتق درجه ده محبت اظهار ایتوب حضرت علی مخالف لرینه خالق لرنک قانلرینی قزدرالر ایدی. بعض برلری زهد اسمی برله هند ایران تصوف لرنی کرتوب ثلله نیندی سرلر و یاشرون نرسه لردن دم اورالر ایدی. وحدت وجود، وحدت موجود کبک نرسه لرنی تصوف اسمندن یواش، یواش اسلام دیناسینه کرتله لر ایدی. «مهدی» دیب برکشی ظاهر بولاجقی و اسلام دینینگ حقیقتی شول کشی تعلیم ایته چگی ده شوشی و قتل‌دهده موندن آراسندن میدان‌غه چیقیدی. حلول عقیده سی، قرآن کریم ننگ ظاهری توکل بلکه باطنی معناسی مراد بولوی، حضرت علی نك حاشالله الاهلی و باشقه شول قیلدن اسلام دیننده اصلی و فصلی بولماغان نرسه لر اسلام دیناسنده شول و قتل‌دهده نامر چه یوب قالدیلر.

خالق لرنی قدر نادان بولسهر لده «دین» طوغر و سنده تله سه کیمدن ایشتولگان سوز که ایشامیلر بلکه مونک ایچون دینده صلابت لری، زهد و تقوالقاری کوزلگان کشیلر که گنه قولاق صالار. شوشی حکمتی باگانلکر نندن ایرانو حینه کارلر اوزلرینی زاهد لر قیافت لرنه کرتدی لر، صالحون صوفیقنک تمام شرط لرنی یتکردیلر.

بو ایرانلو منافق لرنک مقصودلری اسلام دینینی بوزوب اشدن چیقاروو و مسلمان لرنی بر بری برله تالاشدروب دشمنالاشدرو، شولای ایتوب مسلمان لرنک کوچلری یتکاندن صوگ ایسکی حکومتی کورو قایتارو ایدی. موندن اوزلرنک حقیقی مقصودلرینه ایرشه آلمادیلر، مقصودلری بولمادی، شولای حرکت لری بولای بولسه ده اثر سزده قالمادی، مسلمانلر فرقه لر که بولندیلر و بر برینی تیخته قیلور بولدی لر. حالبو که بواشده مطلوب توکل، رسول الله موندن ده قورقادر و شول طوغروده خلاصاب و صیتلر قیله در ایدی.

ایندی بز، یوقاریده ذکر ایتولگان مذهب لر حقنده قسقه اق برله گنه سویلاب اوتهمز:

اهل سنت و الجماعة

اوزلرینه «اهل سنت و الجماعة» دیب اسم بیرگان مذهب اهل لرنک قانون اساسی لری اوشبو نرسه لردن عبارت ایدی: عقیده و عمل طوغر و سنده قرآن کریم برله رسول الله سنتینی هم ده صحابه لرنک بوللرینی رهبر ایتو، الله تعالی نی توحید و تمجید حقنده قرآن کریم اثبات قیباغان نرسه لرنی اثبات ایتوب، نفی ایتکانلرینی نفی قیلو و آنلردن باشقه لرده سکوت ایتو. اوشبو سببدن بو مذهب اهل لری اسلام دیناسنده صفات هم ده

قاراتو براق باشقه بر پروگرام توزوديلار. امامت (خلافت)، رؤيت، حسن و قبح، استطاعت، تكليف مالايطاق، كرامات اوليا، آخر زمانده دجال همده باجوج و مأجوج چيقولرى، عيسى پيغمبرنگ كوكدن توشوي، قوياشنگ مغربدن چيقوي كبك نرسه لرنگ معتقداتدن صانالولرى كلام اهللرى بولغان اشعريلر و يا كه شونلرنگ تاثيرى برله احداث ايتولگانللكارى معلوم.

بو طائفه، اگرده «اوشبو نرسه لر حقتنده خبر واحد بولسه ده حديثلر وارد بولدى، شوننگ ايچون بز آللرني «اهل سنت و الجماعه» لك كه علامت ايتوب گنه صانيمز و لازم معتقدات ديب دعوى ايتيميز، اعتقادي مسئله لر بولولرني انكار قياوچيلرني تخطئه قيلميز، آللر حقلارنده بر سوزمزه يوق» ديسه لر اول وقتده بو صنفلرنگ بتونسي بر قطهغه جيولور، اساسي قاعده لرده مخالفت قالماز،

باقلاني (لامنك تشديدى برله)، ابن فورك، ابو المعالي، ابو اسحاق الاسفرائني، ابو حامد غزالي، محمد بن عبد الكريم شهرستاني، فيخرالدين رازي و شونلر قيبانندن بولغان كلام اهللرى طرفدارلق ايتولرى و نصرت يوروب اثرلر نشر قيلولرى سببى بر وقتلر ابو الحسن اشعري مسلكي اسلام ديانسانده بيك رواجلاندى، حقيقي «اهل سنت» اورينه اوطوردى، حتى خلقلر حقيقي «اهل سنت» مذهبنى اونوتورغه ياقينلاشديلر. ايكنچى طرفدن بومسلك حكومتلر و پادشاهلرنگ چيرلرى، كوچلرى و هر تورلى چاره لر كورولرى سببى اوز درجه سندن آرتق شهرت تابدى.

مصر پادشاهلر نندن بولغان صلاح الدين ايوبى بيك متعصب بر اشعري حضورنده اوقوغان ايدى. شول سببى مصرده اوزى آچقان مدرسه لرني، قيلغان وقتلرني اشعري مذهبه كرمگانلرني شونلر برله فائده له نودن محروم قيله در ايدى. بو زمانده غي پادشاهلر بيك مستبد و مبالاتسز بولغانلقلر نندن، پادشاه غه ياخشى آتلى كورلور كه مجبور بولغان بايلرده اشعري نك اوزيني و مسلكيني بلماسه لرده صلاح الدين كه يار او اميدى برله وقتلرني اشعريلر كه گنه خالصلاوني بهلر ايدى.

(آخري كيله سي نومرده) ر. ف.

ايدى. مونلر الله تعالى نك ذاتى و صفاتى حقتنده، عموما شريعت طرفندن تكليف بولماغان اشلر طوغروسنده مجادله قيلولنى سوتيلر و يا كا حادث بولغان مذهب اهللرينه قاتشميلر و آللر برله سويله شوندى اوزلرني يوقارى طوتالر، آندى مناظره وجدالردن اسلام دينى ايچون خيرلى بر نتيجه اميد ايتميلر ايدى. اوز وقتلرنده ميدانغه چيققان كلام اهللرى و كلام فنى حقتنده مونلرنگ سويله گان سوزلرى و بيرگان شهادتلرى مشهور، الوغ عالملرنگ ديوانلرنده سندلرى برله مذكوردر.

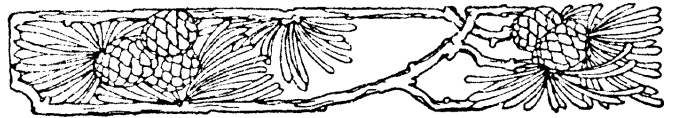
صوگراق وقتلرده، معتزله لر برله مناظره قيشولرى سببى شومارغان و سوزگه اوستارغان و كويسى ده معتزله لر دن تربيه آلغان ياشلر فرقه سي ميدانغه چيقدى. مونلر شول كونده اسلام دنيا سي اوستينه آغوب كيلگان يونان، ايران و هند فلسفه لرى، تصوفلرى برله اشتغال ايتديلر و شوشى فلسفه و تصوفلر برله اسلام دينيني تطبيق قيلورغه كرشديلر، قرآن كريمده هيئت كه مناسبتي ايتلرني آرسطو مذهبه تطبيق قيله لر، اوزلرينگ مسلك دشمنارينه يونان فلسفه لرى برله قارشو طورالر، نقل علمنده سلف مسلكنده لازم درجه ده مهارتلى بولماغان سببى درست حديثلر برله يهود خبرلرني بر برندن ياخشى آيرا آلميلر ايدى. شول سببى، مطلوب بولماغان اشلر ميدانغه كيلدى.

بو طائفه نك باشاغى صبي وقتندن باشلاب معتزله لر ايتكلارنده اوسكان و آلردن علم هم تربيه حاصل ايتكان ابو الحسن اشعري اسمنده بر ذات ايدى (۱).

درست بو آدم، اوزينگ معتزله مذهبندن چيقونى و اهل سنت و الجماعه مذهبنى قبول ايتونى رسمى صورتده اعلان ايتدى و معتزله لر برله مناظره لرده قيشه در و آللر خلافته كتابارده يازادر ايدى.

ابو الحسن نك اتباعلرى «اشعريلر» ديب معروف بولديلر و اوزلرينه «اهل سنت و الجماعه» اسمى بيرسه لرده شول وقتده غي مناظره لر و مجادله لر تاثيرى برله اوتكانده سويله نگان حقيقي «اهل سنت و الجماعه» مسلكينه بعض بر عقیده لر آرتدرديلر و اوزلرينه

(۱) ابو الحسن اشعري ۲۴۰ تاريخنده دنياغه كيلوب ابو علي الجبائي حضورنده تحصيل قيلدى و معتزله مذهبنده قرق يللر قدر دوام ايتدى و اوشبو مذهبه امام بولدى. وفاتى ۳۲۴ تاريخنده در. بغدادده طودى و شونده وفاتدر. ابن السبكي طرفندن بو آدم كه تخصيص ايتولگان ترجمه حال باصمه نسخه ده ايللى بيش بيتدن آرتق در. صوگ زمانده غي حنفيلرنگ كوربه كلرى «سمرقند» كه تابع «ماتريد» نريه سندن چيققان ابو منصور محمد بن محمد بن محمود الماتريدى مسلكينه تابع ايديلر. مونك ايله ابو الحسن اشعري آراسنده بر قدر مسئله لرده مخالفت بار. ابو منصور الماتريدى ۳۳۳ تاريخنده وفات ايتدى

تاریخ‌نزدن بر صحیفه.

آتون اوردا طارالوب، قازان و استرخان خانقلری روس کنازلری طرفندن بمرلکدن سوگره ایدل، دون، قوبان بویلرندده زور یرلرکه مالک تاتار آپاوتلری قالدی. باشده راق بو آپاوتلر اوز یرلرینه اوزلری خوچه بولوب روسلرایله بر ردتن به شه گلمر. چیکده شلری بولغان روسلر طرفندن طالاولر و تورلیچه جبرایتلر بولسه ده بو اش حکومت طرفندن بیلگیلنگان بر پلان ایله اجرا ایتملنگان. موندی جبرلرده حکومتگ قاتاشی بولسه ده بر سیستمایه کرملگان ایدی.

مسلمانلرنگ یریله واشلرینه برنجی مرتبه آلیکسی میخایلوویچ وقتنده دفت ایتمله و روسلر ایله مسلمانلر و عموما چیت ملتر آراسنده یر آلو و ساتو منع ایتمله. حاضرندده داخلی روسیه تاتارلری «اسمی ایله یورتولنگان مسلمانلرنگ عصرلر بونینچه قارانغولقده و یارلیقده قاولرینه سبب بولغان تدبیرلر بیک قطعی روشده پتر برنجی زمانندن باشلانا. پترغه چاقلی تاتار کنازلری، میرزلری و عموما تاتارلر یصاق توله ب کیسه لرده مملکتده کرهستیان صنفی ردتدن بولمیچه امتیازلی صنفلر ردتدن یورگانلر.

پتر برنجی زماننده برنجی ریویزیه یاصالوب، شول وقتنده چیت ملترکه منسوب خلقلر «کنازلر، میرزلر، تاتارلر، موقشی، جواش، چیرمش، ژاتاق و باشقردلر» کرهستیان صنفینه یازیلوب الوک بولغان شخصی و ملکی امتیازلرنگ بارسندنده محروم اینلدیلر. (۲۱ اوکتابر ۱۷۳۷ و ۳۰ مارت ۱۷۶۱ یل اوقازلری)، لکن شولای بولسه ده «آنا دوورس» اسمی ایله یورتلنگان کرهستیانلر کئی اوز یرلرینه اوزلری خواجه بولوب قالدیلر.

پتردن الوک بولغان چارلر وقتندوق بر زاقون چغارلوب روس کرهستیانلری اوطورغان مسلمان یرلرین قازناغه آورغه امر بولغان ایدی. ۱۷۱۳ یلده مخصوص اوقاز چغارلوب مذکور زاقون تصدیق قیلندی و مسلمانلرنگ یرلرین آلو ایله گنه قناعتلنمیچه آلارنی چوقندرو بولینه کرشلدی. ۲ نچی نوبابرده نشر ایتملنگان بو اوقازده ایتمله: «ایدل بویلرندده و آزاد یاقلرندده بولغان مسلمان دیننده کی بارچه یر ییله و چیلرکه اعلان ایتمله رکه: اگر آلارنگ یرلرندده اوطورغان پراواصلاونی کرهستیانلر بولسه، یر ییله و چی مسلمانلر آلتی آی اچنده پراواصلاونی قبول ایستونلر. شول مدتده چوقتماغانلرنگ یورط یرلری بارسی ده پادشاه ملکینه کوجرلسون

(زاقونلر مجموعه سی ۲۷۳۴).

تورلی حبله لر ایله بعض چوقتماغان مسلمانلرنگ یرلری اوزلرندده قلو سیزیلوب، یوغاریده غی امر، اورنینه یتکلورکه تیوشانک حقنده ۱۷۲۹ یل ۱۰ نچی مارتده قطعی وزور جزالرایله قورقتوب یا کا امر نشر ایتمله. بو امر سوگراق ۱۷۴۳ یل ۲۸ سنتابر زاقونی ایله یا کادن تصدیق ایتمله.

موندده توب مقصد تاتارلرنی چوقندرو بولغان و شونگ اوچون چوقتمیچه قلوب یرلرندن آیرلغان تاتار میرزالرین نیچکده بولسه پراواصلاونیه گه کر تو قصدی ایله ۱۷۱۵ و ۱۷۱۸ یلرده اوقازلر چغارلوب «اگرده چوقتماغانقلری اوچون یرلری آلتغان کنازلر، میرزالر و تاتارلر چوقنورغه کونسه لر، آلارنگ پادشاهه آلتغان یرلری اوزلرینه قایتارلسون دیوب امر ایتمله.

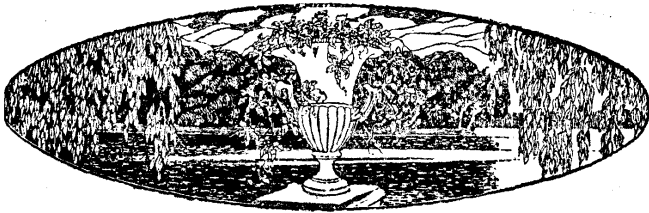
سوگره تاتار میرزالرین چوقندرو ایشینه طاغی ده نغراق اهمیت بربوب ۱۷۲۶ یل ۳۰ سنتابر و ۱۷۳۰ یل ۶ مارت اوقازلری نشر ایتمله. بو اوقازلر بونینچه چوقتماولری آرقاسنده یرلرندن آیرلغان تاتارلرنگ بالالری یاخود بالالرننگ بالالری پراواصلاونیه دینینه کرسه لر، مذکور کسه لرکه آتارلرندن و بابارلرندن تارتوب آلتغان یرلر و اولار قایتارلوب یرلورکه امر ایتمله. اگر مذکور یرلر سرای ملکلیتیه یازلوب یاخود باشقه کشیلرکه یرلوب اولگورلنگان بولسه چوقنچقلرغه آتا- بابارلرندن آلتغان مقدارده یر و اولارنی باشقه اورنلرندن یرلورکه امر ایتمله (زاقونلر مجموعه سی ۵۵۱۱)،

چوقنچقلرنی کوبایتو و تاتار زادکانلرین بتونلای بترو یولنده قروب کیتوب حکومت بو اشکه خدمت ایتمله رکه بر زاقون آرتندن ایکنچینی چغارا باشلی. بونلر آراسنده ایگ مهملری یوغاریده کورساتلنگان ۱۷۳۰ یل، ۶ مارت اوقازی بولوب. بونگ بونینچه خواجهلرنگ چوقتماغانلری اوچون تارتوب آلتغان مسلمان یرلری اگر هیچ بر کشیگه یرلوب اولگورمگان بولسه لر هر بر چوقنچق تاتارغه یرلورکه امر ایتملدی.

شول یول ایله حکومت بر طرفندن یورط یرلرین آلوب سائلچی حالینه قالدرو ایله تهیدیت ایتمله ایکنچنی طرفندن یارلی و بولدقسز کشیلرنی مکار دیسه تینه یرلر یروایله قزقدروب مسلمان کناز و میرزالرنی چوقندرو ایشنده بیک نق دوام ایتمدی. حاضر مالغه قزغوچیلر بیک کوب بولغان و چوقتماغان میرزالرندن مصادره قیلغان یرلر یا کا چوقنچقلرغه طاراطلوب بته باشلاغان. شونگ اوچون ۱۷۶۶ یلنگ ۵ غنوارنده اوقاز چغارلوب چوقنغان اوچون یر اوله شو بترلنگان.

مسلمان کناز و میرزالر چوقنورغه تهمی و یرلرندن آیرلردن قورقوب یر و اوللرن روسلرغه ساتوب یاخود زالوغ صالوب

قانونه بوتون کوچی ایله طرشوچی روس حکومتی بولدی. بونی اونوتماسه کیرهك. ک. کریمف.

خقلرنك روحی حالاری، اثرله نولری

(اجتماعی و علمی)

انقلاب قه قدر هر اجتماعلرمز قامچی آستنده وقامچی تأثیری ایله جیولغان غه جماعت (масса) نك پیسخولوجیسی طوغروسنده فكرلمك، محاکمه یورتك که لزومه یوق ایدی، چونکه اول وقتلرده هر نرسه پالیتسه قامچیسی تأثیری ایله حرکت ایتکان که هیچ بر نرسه ئوزی نك طبیعی اوصافن کامل ایتدروب بوروته هم بلدره آلمی ایدی.

ایرکنلکچر چغو ایله طبیعی هر کم، شونک ایچنده جماعتده طبیعی اوصافن کورسه تورگه باشلادی. هر برده شاقتی غنه کو گلسزلکچر بولغلاب، ایشنگاله ب طوراً، جماعتک بوره وشچه حرکتی ده بر طبیعی حالت بولورغه کیرهك. خصوصاً ایلکدن ایرکن حیاتیقه ئویره نلمگان، سیاسی حسلردن بتولای محروم ایتلگان عامه (масса) که یول قویلغانده ئوزینه کم دوست هم کم دشمن ایتکلگن آیوروب بلگانچه که قدر بویله حرکت ایته چگی معلوم.

افرادنگ، پیسخولوجیسن بلو لازم بولغان کبک عامه ننگده، جماعت ننگده پیسخولوجیسن بلو لازم. الک آورو بلنمگانده، تشخیص ایتلمگانده دواسنی بلو البته ممکن توکل. جماعت نك پیسخولوجیسی طوغروسنده آزغنه معلومات حاصل ایتمک ایچون بر غزیتده درج ایتلگان روسچه مقاله نی ترجمه ایتونی مناسب کوردم. مقاله حاصی نهیته:

علم نفس افراد (психология индивидуума) بزنگ روحزنگ احوالن تعریف و تشریح ایله شغلنه. روح نك شعور، توجه، اداره، حکم، قرار هم باشقه طویغولرندن بحث ایته.

پسخولوجیسه عاوم طبیعی اقسامی برله بلنوب، تحصیل ایتلوب بی آدمنگ احوال روحیه سندن. آنک اقسامندن بحث و تفتیش برلن شغلنه.

اسپینسر نهیته: روحانی حیات برله جسمانی حیاتک حقیقی بر، اولده داخلی حیاتک علاقه لرن خارجی حیاتک تطبیق ایتودن

قوتولماسونلر اوچون حکومت بو یولنی ده بیکله قویغان ایدی. بو طوغروسیده ۱۷۳۷ یلنک ۲۱ اکتابر نده مخصوص اوقاز جغارلوب روسلرغه غیر روسلردن بر صاتوب آورغه منع ایتولدی.

۱۷۵۴ نجی یلده نشر ایتلگان بر چیکلهو تنظیماتی بونچه روسلرغه چوقتماغان تانارلر طرفندن صاتولغان یاخود زالوغ صالونغان برلرنک قویچی و زالوغ کاغدلری درست صانالمیچه موندی برلر قازناغه آتورغه تیوش ایدی.

روس حکومتی شوشی یول ایله تانار زادگانلرن بتولای بتروب تانارلرغه بیک زور ضربه اوردی. حاضر نده روسلرنک کناز قاملیه لرندن بارطیسندن آرتغراسی چن تانار نسلینه منسوبلر شولایوق توب (Столбовой) دؤاره نلرنک اکثریتی دیورلک تانار قانندن کیله لر. بولارنک باریسی بولماسده ایگ کوب قسمی بوغاریده کورسه نلکان زاقونلر آرقاسنده کوچهب چوقدلرغان تانار کناز و میرزالرندن باش آلالر.

بزنگ عصرلر بونچه روس حکومتینگ قول آستنده ایزیلوب نادان و یارلی قالوبوزنگ سیلرندن برسی ده زادگان صنفمزنگ بتوی در. مدنیت و معرفت، خلق آراسینه طارالا باشلاو بیک یاگاش. الوک اوقو یوغاری صنفلر غاغنه (روحانی و زادگانلرگه) ممکن بولغان، آوروپانگ ایگ قارا وقتلرنده ده بو ایکی صنف مدنیتی صاقلاب کیلگانلر. روحانی صنفینگ علمی محض دینی بولدیغندن مدنیتی ترگرو. آنی سوندرمیچه دوام ایتدرو و خلق آراسینه طاراتو زادگان صنفینه یوکه نوب قالغان. محکوم ملترلنک تاریخنده زادگانلرنک رولی طافی ده زورراق بولغان. بونلر عمومی مدنیتی دوام ایتدرو اوستینه ملی عنعنلرنی صاقلاب کیلگانلر و حاکم ملت قاشنده اوز ملترلن حمایه ایتکلر و کیرهك وقتلرده ملی ناموسلری اوچون قایچ کورته رودرنده طوقتالماغانلر. خلق حیوان ایله بردرجه ده ایزلگن و نادان بولغان زمانلرده ملتنگ ملی تاریخن و عنعنلرن صاقلاب و حمایه قیلوب کیلچیلر زادگانلرغه بولغان. لهستان اشلخته سی، جهستان آپاوتلری و ۱۶، ۱۷ نجی عصرلرده غی کناز و قورفورستلری نك اشلری بوگار شاهددر.

تانار زادگانلرن بتروب روسیه حکومتی بزنگ اول وقتلرده غی ایگ زور تره گبزنی یمردی. نادان و یارلی حالده قالغان تانار خلقی مدنیت یولنده آدم آتلاو توکل بلکه اوزینگ دین و ملیتن نیچکده بولسه حمایه قیلو ایله گنه کفایه لنورگه مجبور ایتولدی. آله بارورغه امکان قالدیرلمغان ایدی، بلکه بوتون غیرت بارنی صاقلاوغه غنه صرف ایتلورگه تیوش ایدی.

تانارلر عصرلر بونچه قاقغان قازق حالنده قالدیلر، بونک البته سیلری بیک کوب لکن قازقی ایگ نق صوقدروچی وشول حالده

عبارتدر. شونگ ایچونده آدمنی صافلی تورغان روحانی حیات شول موضوعده غی حرکتلرنی یرینه یتکرو اوچون کیره کدر. روحانی و داخلی خارجی حیاتقه یاخشی تطبیق ایتولماسه فردنگ هلاکنی موجب بولادر.

روحانی حیاتک قورقنچلی عنصرلرن ئوبره تو، فن نگ آبروم بر قسمنه عاندرکه بوگا (психіатрія) دیوله در.

افرادنگ احوال روحیه سن ئوبره نوقنی (психологія) کوب تجریله برله اشنوب تکمیل ایتلگان فندر. اما جماعتنگ پسیخولوغیه سن ئوبره نوقنی ئلی الک قورولوشنده دیولسه ممکن. فن اربابی جماعتنگ پسیخولوغیه سن تفتیش برلن کوبدن توگل گنه شغلنه باشلادیلر. بو زمینده فرانسیه ارباب فندن ریو، تارد، لیوننگ خدمت و تدقیقاری درستندنده اعتبارغه آلتورغه لایق در. عامه (масса) حقنده بحث ایله جنایتکه آلمش (преступникъ) افرادن تشکیل ایتلگان جماعتدن باشلاب آتروبولوغر مکتبی بو زمینده گی بحثلرنده بوندای جماعتنگ احوال (наслідственный) روحیلری طوغروسنده غی تفتیشلرنی (наслідственный) ارث ایکانلککه بنا ایتمشلردر. ایندی جماعتنگ پسیخولوغیه سی طوغروسنده سوزگه کرشکانده جنایتلر حقنده تدقیقات اجرا ایتکان آتروبولوغر فکرنی اعتبارغه آلماینچه ئوتو موافق کورلمی.

بوفکریاوروباق حقوق علماسی، پسیخیاترلرهم محبوسلر حقنده تدقیقات اجرا ایتوجیلر آراسنده کوب فکر آلتورغه، تعاطی افکارگه سبب بولدی. بو فکر یاگا تجریله ویاگا اصللر کشف ایتوگه سبب بولوب جنایتنگ اصل عاملی بوزولق تلهو (злая воля) دیوب نه ایتوجیلرنگ قاراشلرنی یاخشی غنه قاشاتدی.

آتروبولوغر، جنایتکه عادتلمش آدمنی اجزأ ترکب هم روحی و طبیعی آیرهلقار جهتندن تدقیق ایتوب بوندای آدملرنگ آدم نسلینگ آبروم بر فرقه سی ایکانلکینی اثباتقه طرشمقده لردر. لامبروزو هم آنک مسلکده شلری تشریح، پسیخیاتریه، تاریخ هم حساب فلرینه نایانوب جنایتلرنگ (преступление) نی دن چقانلق لرنی بیان قیلورغه اجتهاد ایتمکده لردر. لکن لامبروزوغه بیولوغیه علامتلی (побіологическимъ признакамъ) ایله جنایتیلرنگ ئورنه گینی کورستورگه ممکن بولمادی. ۱۸۹۲ نجی یلده بروسیلده حیولغان آتروبولوغر قونقره سنده لامبروزو، طوغمش دن جنایتکه (прирожденный преступникъ) عادتلمشکه ئورنهک ایتوب کورستهده قونقرس طرفندن قبول ایتلماینچه فکری دلایلری رد ایتلمشدر.

آتروبولوغر مکتبینگ تعلیماتی فرانسیهده فن اهللرنگ اعتبارینی جلب ایتوب لاکسان، تارد هم باشقلر بو تعلیماتی جماعت

(масса) گ پسیخولوغیه سن تفتیش و تدقیق ایچون اصل اتخاذا ایتدیله. لامبروزو طوغمشدن جنایتکه عادتلمش فردگه نیچوک قاراسه بونلرده بوندای جماعتکه شول نقطه نظر دن قایلر. آنلر قاشنده جماعت (масса-толпа) عقلمن محروم، باش میبی برله توگل بلکه آرقا میبی برله اوبلی تورغان، باشی کیسلگان حیوانغه اوخشی تورغان ئوزینه بر توری ذاندر دیله. بر جماعتنگ پسیخولوغیه سن تیکشرگانده شول جماعتکه تعلق بولغان همده نایبری برله جماعتنگ کورشن ئوزگارنگان اقلیمدن، هوادن، هوانگ اسسیدگی و صالحلغینگ مقدارندن بحث ایتدکاری کبک صو، یرهم آشاملقلرنی ده تلگه آلماینچه قالدیرمیلر. (Сегеле) ینه ایچکه راک کیتوب جنایتکه عادتلمش لرنگ علامت و طبیعتلرن توصیف ایتکاندن صگره بونلرغه باشقه بولغان آدم حیولش لرینگده اوصافنی ده تعریف ایتکان.

سیغیلی، بو تعریفنده چاغشدرو اصولن آلنغه آلوب چاغشدرونی حیوانات عالمندن آلدی. آنک نه ایتوی بویفچه جماعت هر وقت یمان بولا، بو جماعتی تشکیل ایتکان افرادنگ یاخشی صفتلری جماعت ایچنده تمام جویولا. جماعت دائم قاتیلقغه میل ایته، یمانلق میکروبری جماعت ایچنده تیز اورجی ایدگولک، یاخشیلق میکروبری بتولای هلاک بولالر. یمانلق عامه ایچنده بیک آحق (активный) اظهار ایتوله، چونکه عامه حیولشقان وقتنده آبرم اقتدار کسب ایته، عامهنگ مسئولیتسزلکن آلنغه آلوب هر حرکتنده چیکدن اوزادر. جماعت - عامهنگ یندای اشگه لیاقتلی ایکانلکن بلو، تخمین ایتو ایچون بو جماعتی تشکیل ایتکان افرادنگ مادی و معنوی حالن یاخشی لب بلو کیرهک. جماعت حقنده ایتالیالی عالمنگ فکری شوندن عبارت.

هر حیولغان خلقنی، کوب کنه مقدارده بر اورنده حیولشقان کیشیلرنی پسیخولوغیه سی تیکشرله تورغان جماعت - عامه دیوب نه ایتوب بولامی؟ جماعت (толпа) دیگاچده اورامده بر مقدار خلقنگ بر مقصدسز تیک کنه حیولشین آگلارغه تیوشلی توگل، اول آتارغه نه ایتولمی ده.

جماعت «психологическая толпа» دیوب ئوزلرینگ عمومی فائدهلرنی کوزه تو یا که بر اش که توجه ینتی برله معین وقتده حیولشقان خلقغه نه ایتوله در. بوندای حیولشده قاتناشقان کیشیلر حیاتده کورله تورغان عادت، تریه، مدنیت، طبیعت، فهم و نایر باشقلری ایله بری برندن آبرلوشسه لرده جمعیت ایچنده وقتده بو کیشیلر بر توری فکرله و حرکت ایتو رهوشن قبول ایتله. جماعت ایچنده بوانغانلر عمومی روح تشکیل ایتوب یالغوزلقده فکر، حس و حرکت ایتوگه باشقه فکر، حسن و حرکت ایتوگه

تولترونی توقاتدیلر. آنلرغه یاردم ایتەرکه باشلادیلر. محبوسلردن ایکی کوندنییرلی آشاودن محروم ایکانلکدرینی بلوب حبسخانه ناظرن قینادیلر، دی.

بو واقعه دن بلنه، که جماعت فیکرنده ییک تیز آلماشنوجان، قرارنده ییک نباتسز بعضیلرنگ آلدن حاضرلاب قویغان لائحه لری جماعتنگ آلماشنوجان فیکری آراسنده یوقغه چغادر.

شونی ده خاطرردن چغادرغه تیوش توگل که جماعت بر اش که طوتسه، توجه ایتسه شول فیکرنده آرتق ئوزسو زلیلک کورستور، لیکن آنک بو حالی اوزاقغه صوزلماس، آنک طایی نی قدر قطعی بولسه ده دوام ایتوجان توگل. جماعتنگ بو حالتنده هیجان حالینگ ئوتوون کوتوب فیکرن باشقه طرفه سوق ایتارکه، جماعت فیکرن فعالیت که چغاروده مانعلر برله حسابلاشماون خاطرکه آلوب یول قویارغه، مساحه قیلورغه، طلبنه قارشی بارماسه تیوش بولا.

جماعت ایچون ممکن توگلک یوق، اول هر نرسه نی ممکن دیوب گنه حس قیله. بوندای فیکرلرده بولو ایچون جماعتنگ صانی کوبلک هم آزلق کوب رول اوینی. بر آدم ئوزی گنه بر بنانی اوط تورتوب یاندرغانده جزأ ایتله چکنی بلگانلکدن اول اش که باطریق ایتله آلماسه ده جیولوب اشلگانده جزأسز قالاجغنی اویلاب شول اشنی برده ایکیله نیمیچه اشلی در. شونگ ایچون جماعت اسمنده باش کوته رگان فکر بارلقغه کیتراه، آکا قارشی بارو جماعتنگ آچوون غنه قاپارتادر.

جماعت اول اورنهک بونجه غنه اوپلی، جماعتنگ بو روشچه اویلاوندن توبان افرادی غنه توگل ضیالی لری ده قوتولا آلمی. هر جماعت ایچنده حس کوبچیلک ایتله، عقل و آک هیچ تأثیر ایتمی دیورلک درجه ده قالا. شونگ ایچون جماعتنی تعریف قیلغانده کچکله گنه باشلی، اوزون گوده لی، کاکری بوکری بر مخاوق دیوب نه تورکه ممکن. جماعتنگ حسی ییک عادی هم بسیط، تورلی بویاوده بولا آلمی.

جماعت هراشده تیز اثرله نه، اثرلوی افرنلق هم درجه له نو بولمی. اول حسنده بار کوچن صرف ایتکن کبک باشقه لردن ده شونی طلب ایتله.

جماعت تیاترده باش اوینچیدن یوقاری هم ئوتکن حس کورستونی طلب ایتله. چیتدن جماعتنگ طلبن بلو، آکا موافق اش کورو شول قدر آورکه یاگا بازلغان پیسه نک جماعت که اوخشاو هم اوخشاماون، تحسین ایتلورکه یا که سزغورورغه لایق بولاچغن هیچ آلدن تعیین ایتوب بولمی.

جماعتنگ باشقهلر فیکرینه ایرکنجیلک برله قاری آلاوی ده عجب. جیولش وقتنده دایلملری جماعتنگ کیتنه اوخشاماغان

مجبور بولادر. جماعت طوغروسنده اسپنسرنگ، مرکب اجزاسینگ اوصافن صاقلی، دیگان سوزی طوغری کیلمی. بلکه بو طوغرورده کیمیا ده مستعمل بولغان: آیروم عنصرلر یا که اجسام بسیطه قوشلغان وقتده ایلک گی اجزالرغه باشقه صفاتده بولغان یاگی بر جسم تشکیل ایتلر، دیگان قاعده اجرا ایتلورکه موافق کورله. جماعت اوصاف عقلیه سی جهتدن قاراغانده شول جماعتنی تشکیل ایتکن افرادنگ اوصاف عقلیه سندن کوب درجه توبان بولا. جماعتده عقللرنگ اجتماعسی (сложение) - توگل، طرحی (вычитание) سی بولادر. شونک ایچون بر جماعتنگ بسیخولوغیه سن بلو اوچون اول جماعتنی تشکیل ایتکن افرادنگ بسیخولوغیه سن بلو یتمی، افراددن آلوغان حکم جماعت حقتده بتولای خطأ بولورغه ممکن.

جماعتنگ ایلک کوزکه بهرلیگان صفتی آرتق کیری لکی یا که هر فیکرنی برده تیکشرماینچه قبول ایتارکه میل ایتوی ایتله برابر برکشینگ تله کینه باش ایوکه چیکدن طش مستعد ایکانلکی در. جماعت اول بتولای صوقر حس برله اداره ایتوله. دشمانلق هم آچونی، شادلق هم هیجانتی ییک قطعی ییک آحق بلدره. اویلاب اشلرکه لیاقتی ییک ضعیف جماعتنگ حرکتی باش مییی اداره سنده توگل، آرقا مییی اداره سنده ده اول فیکرسزلیکده دنیا یارانلغان وقتده غی حیوانغه اوخشی. چیتدن تحریک ایتوچیلرنگ قولنده اوینچق بولا. چیتدن تحریک ایتوچیلرنگ تأثیرینه قابلو هر کشی گده ممکن ایسه ده لیکن عقل بو تأثیرلرنگ ضررلی معناسز ایکانلکلرن اویلاب چغادرغه ممکن. جماعت ایسه چیتدن کرتلگان تأثیرلرکه تقید یاصارغه، آنلرغه قارشی طورورغه مقتدر بولا آلمی.

جماعتنی اداره ایتله تورغان فکرلر و تأثیر مروتلی یا که مروتسز، عالی یا که ییک توبان بولورغه ممکن. لیکن نچولک کنه بولسه ده بو تأثیرلر جماعتنی ئوزن صاقلاو حسندن محروم ایتەرکه یتارلکدر. جماعتنگ چیتدن کرتلگان تأثیرلر ایتله توزوگان حکمی نه قدر قرارسز ایکانلکینه آنک قانی لردن کینهت مرحمت که کوچووی شاهددر.

(ТЭНЬ): فرانسیه انقلابی وقتنده بره و حبسخانه لرنی آجو، پاکلاو ایچون محبوسلرنی قتل عام ایتو فیکرن اورتاغه قویدی. شوندن صولق اوق بر نچه یوز کشی او بوشوب بو فیکرنی فعالیت که چغادرغه طوتدیلر. بایشاق غنه محبوسلر ئوتلیدی. کمدر بره و محبوسلر آراسندن ماطورلنی ایتله باشقه لرنی حیران قالددرلق بر ییکتتی اورتاغه آلوب ئوبه رکه، شادقلرندن یغارغه باشلادیلر. بوندای مرحمتلی اشلرینه قول چابوب شول دقیقه ده محبوسلرنی

بولا آلادر.

آبروم صفت برله عامه که تاثیر ایچون اوصاف سلیبه توکل بلکه، اوصاف ایجابیه کیره که. آنک ایچون بو آدم عالی روحلی، صاف کوکلی، هر وقتده انسانیت فائده سنه خدمت ایتهر که تلاوچی هم توجه ایتوچی بولو لازم.

و. ترجمانی.

شعر:

ثبات و اخلاقم.

جفالر نه قدر کورسه دم، طویمام اصلا دنیادن
اوصانام هیچ مشقتدن، جفالر برله بلوی دن.
بالار که کیروب کو کره کنی اصلا ایله مم قریاد
حیاتک آچیسیده بنچه طانلی بال و حلوان.
مصائب طماغ قدر اولسه ده، صبرم کوک قدر کیگدور
ییلینور بنده وار اولان تجمل اوشبو دعوان.
بنی نوعیمه نفعم تیمه سه ثلبت ضرر ایتهم
کوکل پاک قته دن؛ آزاد عداوت برله غاوغادن.
بوجه ما اگر محسود ناس اولسه مده بن اما:
حسد هیچ قیلمام بر کیمسه یه ادنی و اعلی دن.
سهوم هر آدمی؛ هر ملتی یوق اصلا دشمنانم
ویرم هر کیمکه جای استرسه لر فردوس و ماوادن.
تفاوت امم تعییرده دور ذاتا برابردر
ملل هب بر برادر دور ضرر یوق درلو اسمادن.
سیاست اقتضاسیدور عمومی حرپی دنیا تک
والاهب بشر دوغمش دیلر آدم و حوادن.
طوغان طوغانینی سهومزمی، اللهدن اوتانمزمی؟
کیلوب بر کون کروب انصافه ال چیکمزمی دعوان.
خدا تقدیریدور، حق امریدور بو جنک و دعوالر
قضا برله قدر معضلتر یندور هب معمادن.
جهانک راحتن کورسه مده طبعم منقلب اولماز
ایدر نقرت طبیعت فعل و خلق اهل اهوادن.
که یعنی تیکسه آغزم آشه، دولت قونسه بو باشه
غروورلنم؛ اویالورمن جناب حق تعالی دن.
ضرر یوق «عسکری» ماقطان ایتر اوزمی دشماک
دگل دون تاثیرینده دم دشمن سم افی دن.

معلم: شاکر المختاری.

خطیبلرنگ سوزلری صزغر لالر. لیکن جماعت، قوۋه که مالک کشی ننگ
تأثیرینه بیک تیز بیروله.

جماعتکه نچکه هم منطقی دلیلر که بنا ایتلوب توزولگان
سوزلر برله تأثیر ایتو ممکن توکل، آکا جماعتک اثرله نووی
ممکن سوزلر و فعللر برله گنه تأثیر ایتار که بولا. جماعت ئورنهک
برله گنه اویلا رغه مستعد بولغان رغه آنا رغه خطاب ایتولگان سوزلر
هم آجق هم قطعی بیان ایتلور که تیوشلی. جماعتک بیوک طویغوسن
قوزغاتو قصدی برله سوز سویلگان خطیب نوزی ده یغلارغه تیوش،
لیکن کولدر، شادلاندر و ایچون بولغانده کولو اصلا یارامی.
جماعتی بر نهرسه که اوشاندر رغه تله کان کشی دلیلر نی آرتق
تزه که تیوش توکل. چونکه جماعت اول دلیلر که التفات ایتمی.
بونای وقتده خطیب قه اک کیره گی شول مذا کره قیلنغان نهرسه ننگ
برده دلیلر بولسه ده، کیره کلی لگی طوغروسنده سوزینی برکتوب
تحقیق لب سویله و لازمدر.

تا کید هم تکرار ایتو، برنچی ناپالیون ننگ جماعت که تأثیر
ایتو اوچون اک برنچی هنری ایدی. جماعتک پسیخولوغیه سن
آجقراق بیان ایتو ایچون آنک باشقه رغه ایبارر که (تمثل ایتار که)
بیک تله وچن هم قابیلیتلی ایکانلگن علاوه ایتهر که کیره که.

(Тардъ) جماعتک — عامه ننگ تقلید که هوسایلیگی
طوغروسنده وضع قیلنغان قاعده لر نی بیان قیلغانده نه یته: اجتماعی
حیاتک بار کورنشرلی تقلیددن عبارت. مودالر، عادتلر، عمومی
و خصوصی حیات ره وشرلی، تربیه طریقلری، میل، نقرت،
کیچیکلیکلر هم جنایتچیلر بارسیده عامه طرفندن تنقیدسز، تحلیلسز
هم سوکن اویلامیچه قبول ایتلوب عادتکه کرتلر.

(تارد) تقلید ایکی ره وشرلی بولغانن سویلی: برسی منطقی
(логическій) بوسنده جماعت قبول ایتهر که تله کان نهرسه سن دلیل که
بنا ایتوب قبول ایتو؛ ایکنچیسلی اختیارسز (автоматическій)
دیوب نه یثور که ممکن. بوسنده تقلید ایتلگان نهرسه عامه ننگ اختیار
و بلمندن باشقه اوق ئوته، و قبول ایتوله در.

(Лебонъ) عامه که تأثیر ایتو سیلرن صانانانده اک برنچی
ایتوب ایدیا لیکنی یا که برکشینگ ئوزنده آبروم بر صفت بولونی
ذکر ایتدر. ایدیا لیک خلق نظر نده شول قدرنی اورنلاشه که بونی
ئوزگرتو ایچون بعض وقتلرده نیچه بوونلر ننگ خدمتته احتیاج
توشه در.

بر فردنگ آبروم تأثیر خاصه سنه مالک بولوی بیک سیره ک
بولا، بونک ایچون اول کشینگ طشقی کورنشی یا که بابلی برله
باشقه لر دن ممتاز بولوی ده شرط توکل. بو سوکنی صفت برله
عامه نی ایهر تکاملر بوزلب اونلاب صانالی و بلکه بیک آفردر لکنه

صوقدرالر. (۵ يوزدن ۳ مڭگه قدر مخصوص ياصلغان تاياق بلن اورالر).

موندهغى تورك - تاتارلارنىڭ بويلا اسارتده ياشايلرى بر قىطاي مامورلىرى، قىطاي حكومتى اوجونگنه توكل، انگلشتره وايىكى روسيه حكومتلى اوجونده بىك مطلوب ايدى. كاشغرده كى روس وانگليز قونسولخانلىرى بوكونگه قدر يرلى مسلمانلارنىڭ هر بر ترقىلىرى، ترقىيات علميه ومدينهلىرىنه قارشى كىلدىلار.

كاشغر سياختمده يرلى مسلمانلارغه مراجعت قىلوب مکتب آچولرى حقتده سؤاللىر قىلغان ايدم. شول چاقده آنلار: «بىر خلقمىزنىڭ غفلت وجهالته قىلورلىرىنه بىك پوشنامىز، لىكن بىر ممتدر معلملر يوق، قازان واستامبول كىي شهرلردن معلملر كىتروپ ياكى اصول مکتب آچومىزغه قىطاي مامورلىرى، روس وانگليز قونسوللىرى مانع بولالار» دىب سوبله گان ايدىلار.

جمهورىتىلى بر مملكتنده شول قدر قىيخ ومنفور استبدادنىڭ حكىم سوروى، مکتب آچوب بالا اوقتورغده مسادده بولماوى غايت تاسفلى حاللردندىر.

روسىده كى انقلاب وقتلرندى مېن كاشغرده ايدم. شول خبرنى ايشتكىچ كاشغرنىڭ بعض ضىاليلىرى بىك شادلاندىلار. شايد بوندن صوڭ بىرلرنىڭ اشلمىزده ياخشىلانور. روسىده كى حرىتدن بىرگهده فائده كىلور دىب اميدلەندىلار.

كاشغر ضىاليلىرى بىرگه كى حرىتكە شادلانغان كىك، بىرنگى ضىالى و آلكى كىشلىرىمىزده آنلردىغى ظلم واستبدادغه قايرورغە تىوشدىر. لىكن «آي بىچارەلر!» دىب اچدىگنە قىزغانوب، صىزانوب قوبودن آنلر اوجون بر فائدهده بولماس، بىلكە قوملردن كىلگان قدر آنلارنىڭده اوزمىز كىك حقوق و-رىتىلى بولورلىرىنه، علمى ومدنى ترقىلىرىنه، آنلارنىڭ ظلم وجهالت اسارتدن قوتلورلىرىنه بار كوچمىز بلن طرشرغە تىوشمىز. بوش؛ ملتىمىز، ملتىمىز، مىلى طوبىغو وايمانمىز موجدىچە بىرگە لازم. ن. ياوشف.

شعر

«بولالمىم»

(مېنى بەختلى ايتەرگە!) يوروجىلرگە

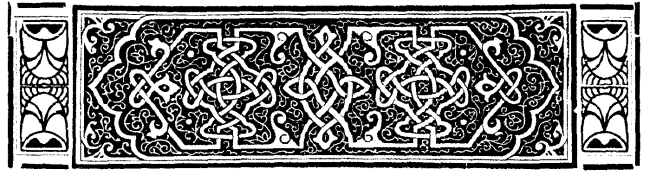
مېن بولالمىم سىزدىگە نىچە - مېن آلاى آلدار توكل.

جىر يتهلمىم خلقىمە، مېن اول قدر جىبار توكل.

سىزچە: ايدكى اشلىر ايتكەندە بولوب خاقنىڭ قانن-

مېن اچەرگە اول قدر قانسىز توكل. قاندار توكل.

م. احمدشا اوغلو.

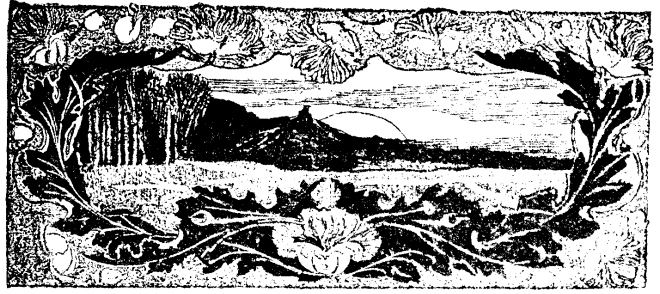
شرقى توركستان

ئىلغوغ توركستاننىڭ شىرقى طرفىدىن بر قىسمى چىن حكومتى قولنده ايكانلىكى كوب كىشىگە معلوم بولسه كىرەك. شىرقى توركستاننىڭ يرلى اھالىسى ۵ مىليونغا يىتە. بولر مىلىت وقومىت جھتتچە جىجى تورك - تاتاردرلر. قىطايىڭ مستبىد وظالم حكومتى اىزگانلىق سىببى توركلك روحن، توركلك غىرتىن، توركلك قهرمانلىقن بوغالتقان بولسەلرده عرف وعادتلىرى، تل وادىياتلىرى ياخشى صاقلانوب كىلگان. قىطايده جمهورىت اعلان قىلغاندىن صوڭ مذكور توركلكنىڭ حقوق وحرىتلىرى قايتارىلور، دىب اميد ايتلگان ايدى. لىكن بو اميد بىتونلەي بوشقە چقدى. جمهورىتدن صوڭ ھىچ بر تورلى اوزگارشلر بولمادى، جمهورىتدن مسلمانلارغە بر تىنلكدە فائده كىلمەدى. شىرقى توركستان ادارەسى اولدە نىچىك بولسە، بو كوندەده شولاي؛ ظلم واستبداد حكىم سورە. آندەغى خالق جمهورىتنىڭ نىندى نرسە ايكانندە بىلمىلر. حكومتلرندە كى اوزگارشلردن بىلە خبرلىرى يوق.

قىطايىڭ اچكى ولايتلرندە بىلكە بر آز اوزگارشلر بولغاندىر، حكومت مامورلىرى آنشدرلغاندىر.

اما ۹۵ براسىتى مسلمانلردن عبارت بولغان توركستان چىنىدە آندى آلماشنولر بولغانى يوق ئەلى. قىطايىڭ ايسكى مامورلىرى خلقىنى اىر كىنلەب طالىلر؛ ماللرن، بالالرن، ير وملكىلرن غىصب ايتەلر. دىنى وملى حقوقلرن، عرض وناموسلرن آياق آستلىرىنه صالوب تايىلر. مظلوم ومحكوم مسلمانلار - «تورك تاتار» بالالرى شول قىباحلىكلرگە جىدىلر. نللىرى. قول و آياقلىرى باغلى، چىن مئناسىلە اسىر بولوب تورالر. خلقىڭ كوچىدىن آرتق نالوغلر سالنا اول نالوغنى بىرە آلمالغانلرنىڭ يرلىرى، ملكلىرى آلتا وحتى شول يولده بالالرى صاندرلا. مامورلر ايسە، شول مظلوم تورك - مسلمانلارنىڭ كوزلردن قان تامزوب آلمان آچىلرن اوز كىف وراحتلىرى يولنده كويدرەلر. خالق ومملكت اوجون فائدهلى اشلىرنى اصلا اشلمىلر. اشلب بىرو بر ياقده تورسون، حتى اشلەرگە خلقىڭ اوزىنە ابركده بىرمىلر. ۶۵ مىليون نفوسكە مالك بولغان شىرقى توركستانده بىرگنە دانە بولسون اصول جىدە مکتبى يوق.

مکتب آچارغە حرىك قىلوچى باشلىرى قىطاي آنباللىرى

تورکمن ایلندن

II

ایندی حاضر، اول ٹلوککی زمان طورمشلرینی کورگه زگان نرسه لر اورنینه، بیش آطلی مگ یللدن بیرلی تورک اوغللرینه بیشک بیک کوب زینتلرایله زینتله نگان، شرق پادشاهلرینگ توری توده گی مهابت تختلرینه اوخشاوی عظمتلو بولولطلدن یلنک کوربه ک و قتلرنده اوستاری آچق بولغان چیکسز، تیکر صحرالر بونچه ٹلوکده گی صحراکارایی بیرینی طو توجی دویه لر ننگ یوره گینی بارغان، آط و باشقه حیوانلرینی ٹورکمتکان، حکایه لرده گی یوخا ییلان کبی اژغرو، چاژغرو، دوبردیبری هم چام یه یسه تیریاک چیکوب کیفله نگانن صوگ خیالانوب باطقان شرق قوملرینگ خیالدرینی سیسکه ندروب بیبهره طورغان؛ آطلر کشنه و، دویه لر بولداو، صغرلر موولداو، قوینلر مه له و. ایشه کار آقرو، یراقدن بر قارا کیلگنتی کورگنده، کیز نومی تیردسند قویرقلرینی بولنی بولنی قارابای هم آلابلر ننگ هاو لایونه غنه اویره نگان صحرانگ طنجلغینی بوزغان؛ حال تلی برله: «بو سزنگ اون بیش عصر بلکه آندنده کوب ٹلوک باشلانغان طورمشکرینی اوزگه رتمیچه هان کویبه حالده یاشاب اوزگزر آصری طورغان حیوانلر کبک، بتون فضائل انسانیه و مدنیلردن محروم یاطو اوستینه ینه شوندی اوزگزر توسلیگنه نسل قالدروب دینادن اوتمک؛ بیر یوزی و لطیف صحرالر ننگ صاف هوالرینی یاراطماغان توسلی کیز ٹویلرگز اورطاسنده غنی اوچاقده قش بویی بر اوزلکسز اوط یاغوب توتوب اوطورمق، شول توتوتی کیگان و یاطقان نهرسه لرگه سکدروب تورلی تورلی آورولر ایله آوروب جفا چیکو کزگه سبب بولمق؛ دنیا خاتی ییل، بیر، صو، اوط، غاز و ٹلیکتریچستوا کبی طبعی بابقلردن فائده له نوب بتون طبیعتی چیککان بر زمانده قول تگر مهنی ایله اون نارندروب زحمت چیکمک؛ بو طیلکه که مامقدن فیلنه یاصاب لامپا ایتوب یاقق؛ آبروپلان، آفامویل، ماناسیقیلد و یله سپید و فایتون کبی راحت ذاتر ایله آز وقت اچنده بر نیچه کونلک یوللرینی قطع ایتلگنده کشی بیوکک، ایکی ته گه رمه چلی، بولماس آربالر ایله اوزگزر ننگ

قاپولرگزنی چغاروب و حیوانلرگزنی رنجتوب جفا کورمک؛ ایشه ک و دویه لر برله گنه یوروب آلتوندن قدرلی عمرگزنی نهره م ایتمک؛ عمرگزنده تهنلرگزنی بری طوغان و بری ٹولگه نده باری ایکیگنه مرتبه یومق؛ آرا گرده میت بولغانده آطقه منوب تیره کورشی اوللردن جنازه او قورلق آدم نزله ب یورمک؛ شولای بولاطوروبده بابلرمز او قوم میچده یاشاگان، بزده یاشیمز، بزدن صوگنیلرده شولایوق یاشارلر ئه لی دیب هر زمان اوزگه روب طوروجی دنیا عمرینی هان بر توسلی طوطارغه، اونکاتی کیری قایتاررغه تله مک و بونگ هیچ ممکن بولمایاچغینی بلمه سلک نادانلقده یاشامق، ینه شولار کبک همه اش و حرکتارده زمانغه خلاف کیمک؛ کوز آلدگرده غی ایجاد و اختراعاندن فائده لانمیچه، تش، طرنافلرگز ایله هر وقت ایسیکیلکگه یاشوب یاطمق زمانلری اوزوب، آدم بالالرینگ بتون دنیا وما فیهاغه خلیفه لک ایته طورغان وقتی کیلدی. دیناده غی حاللرگه آچق کوز و طولی عقل ایله قارا گز، شولارنی توشندره طورغان آدم لرنگ سوزلرینی طنلا گز؛ غفلت یقوسندن او یغانگز! سزگه ایندی وقت بیتدی، یوقسه بتولدی آباق استلرنده ظایتوب قالورسکز، او یانگز او یان!! دینگانگه آچی طاوشلر ایله قچقرا قچقرا و یوقاریده سویله نگان بولولطلر کبی آق توتولرینی صحرا اوستینه طوزدرا طوزدرا، بربری آرطلی تیمور کروانی یاصاب واغولر طاقتان پوزدلر ننگ یوروب طورولاری؛ ٹلوکده «ایران» حکومتی طرفندن: «آب شورچه منفعت دازد» دیب طاشلانق حالده یاطقرلغان حاضر ایسه بتون روسیه نی بالقاری برله طویدرلر ق اوزی آرقلی بتون ایران فروکته و دوگیسینی هم روسیه ننگ شکر و مانوفا کتورینی برندن برینه کیتوب بترلک منفعتلی گه ئه یله نگان خدانگ الوغ و عجیب مخلوقلری جمله سندن بولغان قویاشقه قارشی عظمتلو طبیعت کوزگیسی اوله ره ق یالطراب یاطووی؛ کیچه لرده کونکک ایکنچی یاق گومبه زی توسلی بولوب، آی و یولدز لرنی اوزینه عکس ایتدرووی؛ قویاشنی اوزندن چغاروب اوزینه باطرغان توسلی کورنووی؛ خالق عالم بولغان جناب الله نی طانومق اوچون قرآن دلیل ایکن طبیعت اثرلرینگ بریسی بولمقانی ایله اوستونده باروجی و باندده طوروجی آدم بالالرینی حیران قالدروب آ گلی، فکرلی آدم لرنگ سعادتکه ایرشولرینه سبب بولغان؛ فورطنه و قتلرنده آدم بالالرینگ اوزلرینه اوزلرینگ نی درجه ده قورقاق و ضعیف ایکنچیلک لرنی بلدرگان «بحر خزر» ننگ تله سه قایسی طرفینه، طنچ و قتلرنده طنجلغینی بوزوب طاو طاو دولقانوب قو طورغان و قتلرنده آ گه هیچ التفات ایتمه گان صماق بولوب بیوک و اوچلی کورگه گی ایله صولرینی یاق - یاقنه آقطاروب کیلوبده کوب و قتلر دنیبرلی شول دریاده خواجه لقی ایتوب یوروگان قازاق

سویہ لکری چروب قاطشقان، قانلری سگگان اوزیرلرندن آج ئولمه سدن آرتق فائده له نه بله هولری؛ باشقه ملتار طرفندن شوندی توبه ن طولولری کورسهر و بلسه لرده همانده زمانچه او قودن باش طارتوب همان چرك فكر و چرك آك برله باشاولری باشقه ملتارنگ کتوچیسینه ده باش ایوب قوللق ایتهرگه حاضر بولسهر ده یاخشی بلملی مسلمان آدملرگه: «کیومی فسقه، نسلی نگیله ی، آباق اوستلی ... در. فلاندر، تگه ندر» دیب آندیلرنگ آلتونندن ده قدرلی کیگه شریته بر تینلگ التفات ایتمه ولری؛ بتون دنیا و آخرت نی صاقال، چاپان، چالما و قورصاقده دیوبکنه آکلاولری کیبی: «بر وقت، تورك ملتینگ تار یخنده غی پارلاق زمانلری بولوب حاضر شول حالگه نوشدیلر میکان! به ایسه تاریخ آداغان میکان» دیگان اویغه کیلورلک صوقر و چوقراق کشیده قاپشاب سیزه لک حاللرگنه آب آچق بلنوب طورالر.

حاضرگی بولشارینه قاراغانده، «چیکشله ر»، «حسن قولی»، «کوموش ته په» و باشقه بیک کوب نیفت، طاش کومری و آز ماز هر توری معدنلر بارلغی بلنگان بیرلرده، اهمیتلری آرتقانلقدن کیله چکده یاخشیراق تیکشلولوب ینه ده چنلابراق اشکه کرشلوب جن فائده ایله فائده له نوب اقتصادا کوتره لوتیوشلی وقتلرده ده بتونله ی آغز آچوب قوری قالاچقلمی و آز بولسده کرگان دولتلیرینی «جهله که ن» آطه سینگ تورکه نلری کیبی «قراسناوودسق»، «باکو» و «آستراخان» شهرلینه کیتوب توری سفاهتلرگه؛ کیره که گه ننگه تورلیچه قیلاندروب طاققان زور، زور ئویار صالو آز بولغانده بره ر پوط کوموش ایله آط، بالاب چاغا، خاتون قزلرغه شالطراوقلی زیتلر طاغو؛ آت آرتدن قویرق دیگان کیبی بر برینه ایهروب حاللی حالسز آطاق و شهرت اوچون بورچقه باطوب باطوب سنت و ئویله نو طویلری یاصاب آدملر کوره شدرگان و آطلر چابشدرغانده مکافتلر بیرد؛ ختم و جرجیلر آلدنه کوب آقچلر توگو (حتی بو ایکی اش بولار آراسنده خصوصاً بابراق بیرلرده کسبکه ئه یله نوب کیتمشدر)؛ کیوم صالوم، بوروش طوروش کبک بتون حاللرنده حسن (فاتح امیرخاننگ «اورتالقده» کتابنده غی) له نوب بربرندن اوزشورغه طرشوب اورنسز بیرلرگه صرف ایتوب بیره چکلرینگ کورنوب طوروی؛ فائده ایله ضررنی همه دن ئلگه ری توشنورگه تیوشلی بولغان بخاراده او قوب یورویجی ملا (شاگرد) لرینگ زمانغه لائق آک فکر، علم و فنلردن بیک یراقده قالغان بولوب او قودن مقصود هم حاصل ایته چک نتیجه و غایه لری؛ باشلرینه آق سه لله اوراب قرده ش اوروغلرینگ آراسنده ملا، داملا و آخوند دیه اوزلرینی الوغلاتمق؛ سویدرگیچ و بوزدرغیچ بیلری هم زکات و صدقه لردن آقچه حیوب یاخشی کیوملر

و تورکه ن بیلکه ن کیملرندن دیکگز ساحللی صابراق بولغندن بر ایکی چاقرملر اچکهره ک طوقتاب، دیکگز بولرینی یا کفرانا، ایشتکان کشیلرینی هیچ فکرسز وقتلری بولسده اختیارسز اویغه چومدروب کیره ک آدمگه اوزینگ خصوصی اشارینی و کیره ک عمومی شول بیر و دیکگزلرنگ اوتکان حاضرگی هم کیله چکلرینی اویلاطورلق، موکلی طاوشلری ایله قات قات قچقروتوب ئه لگی آق قوشلر کبک قاناظلرینی جه یوب ئلوک اوزلری خوجه بولوب یوروگان بیلکه ن کیملرینی هیچ درجه سنده کوروب آلا رغه توری بو یروقلر بیروب؛ هفته ده ایکی اوچ مرتبه کیلوب کیتوب یورویجی صو اوستی خواجه لری و یکرمنچی عصر انسانلرینگ قولندن اشاه نوب چغوب آلا رنگ دنیاغه خوجه لقی ایبولرینگ باش سبی خدا طرفندن آدم بالالرینه هر نهرسه نی بولدرلق لکن مسلمانلر طرفندن اهان ایتلگان عقل و آک غره لرینگ برسی بولغان پاراخودلرنگ یورولری چن چندن بو زمانلرنگ مسلمانلر دورسورگان اوتکان زمانلر توگل ایدیکی کوز آلدینه کیتره لر.

حاضر، تورك تاریخچی کورسه ته طورغان پارلاقلر بتوب بیلگوسز زمانلردن بیرلی دورت طرفینه هیچ مانعسز حیوان کتولری ایله کوچوب یورگان صحرا لرینگ ایگ یاخشی بیرلرینی کیسوب قایسی برلرینی پادشاه ملکی ایتمک (حریت دن ئلوک یازغان ایدی). قایسی برلرینه چاقرلمیچه کیله طورغان مالاقان و خاخوللر اوطور طلحق؛ تله سهر نیچک شول بیرلرگه ایگون ایگوب ایسته گان طرفلرینه قاناو ل قازوب بغدادی، آریا صوغاره طورغان صولرینی ئه لله نیدی بوالر برله اوزلرینه ئولچه و لیگنه فاندروب کوبره ک ئلوشینی ئه لگی قوناقلر ایله پادشاه ملکلرنده گی ایگونلک و باغچه لرغه آلق؛ اوز بیرلرنده اوزنهرسه لری حقنده توری توری کیلمشه ککر روسیه اورطالرنده رشوتچی غرداوا ی بولوب یوروب ده موندی بیرلرگه کیتلوب پرستان او یازنی ناچالئق و غیرلرکی الوغراق درجه لرگه مندرلگان ظالم ونادان تورملر و اوزلری آراسندن قولغان استارشینه لر طرفندن تورلیچه ظلم ایتمک (بو آدملر ایسکی حکومت وقتنده بولغان بولسهرده، مونده یاگا حکومت وقتنده ده کوب تیگرلکلر کورنمی. حکومت یاگروب ده بورکلر شول ایسکی یورکلرک بولوب قالماسه لر یاخشی ایدی. (خصوصاً مسلمانلر حقنده)؛ مدنی قوملر دییگان آدملر طرفندن حیواندنده کیم کورلوب مسخرله نمک؛ پویزد و پاراخود کیبی کشی طغزراق اورنلرده: «ؤون! قودالیزش، نیجستی دوخ قرمزی واغون!» دیب بیلکه له نوب یورتلمک. جیتار طرفندن جلدلرچه کتابلر یازلوب. یازلوب بیرلرینگ نینگه صلاحیتلی بولدیقلری و آلا ردن نیچک فائده له نو طریقلری تیکشرسه ده بیرلی خلقنگ ایت هم

یوقدرولری؛ اوزنده کوب یاغمور یاوا طورغان؛ کم بلسون عصرلردنیرلی چيستارلمغان آدم حیوان چوب - چارلری هم مه‌کگی قورمی طورغان سازلقلر آراسنده جیللر اوتنه آلماسلق طغز و ترتیبسز اوطورغان «کوموش تپه» کبی بعض بر بیرلرنگ نیچه یللدنیرلی قطای تورکستانده‌غی «خوته‌ن» توسلی مسلمانلرغه مخصوص «ئولهت فابریقاسی» بولوب «قروپ» زاوودی شیکلی فعالیت ایله هر نوع چاخوتکه، جزام، چه‌چاک، کوز، باش، فانسزاق، ریوماتیزم وغیر ذلک... خسته‌لکلر اوجون «میقروبلر» اشلهب اوزی هم بتون تیره یاقلرینی ده شوندی آورولر برله کومگانلکدن توم توگه‌ره‌ک طورمش ایله طوزوچی آدملرنگ کومه‌گاندن خاتونسز ایرسز آنا و بالاسز حتی قایسی بر یورطلرنگ بتونلهی اییه‌سز قالولری؛ آندی ئولهت فابریقاسی یوق بیرلرنده‌گی آدملرنگ ده کوبسی ته‌فیون آشاو وچیگوکه اوبره‌توب شوندن باشقه همه نهرسه‌دن واز کیچوب باری صان حسابنه‌غه آدم بولوب دنیاده یاشارکه صلاحیت و استعدادلرینی یوغالتوب یورولری توسلی اوتکون کوزایله قاراغانده نی سوبله‌رکه و نی اشله‌رکه‌ده آبدراب قالورلق غایت مؤسف و مؤلم فاقلرغه اورناشوب قالغانلر.

درست، مهمان پرستلک، آنا آنا ویاش اولیلرغه حرمت کبی ایجابی یاقدن یازارغه یازارلق صفتلری بولغالاسده آنلرده بوزمانلرده بته‌رکه یاقلاشوب بارلر. بتمه‌گاندن «بقا» دیکگرنده‌گی «تازع» دولقولرلی آراسنده «ملت» کیمه‌سینی سلامت صافلاب تله‌نگان ساحلکه چغارمق اوجون اول صفتلرغه یتیمه‌سهر کیره‌ک.

اوشبو ره‌وشچه: «کوزگان» بویلی، «ماورا' النهر» هم «افغانستان» ده اوطروچی تورکمن ملتدن «یومود»، «کوکله‌ک» «ته‌که»، «صارق»، «و» «نهر صاری» طائفه‌لرینگ اوتکان حاللرینی بلگان حاضر گیلرینه کوز توشرگان وشولاردن استدلال ایتوب طومانلیراق صورتده بولسه‌ده کیله‌چکلرینی ده کوز آدینه کیترگانندن صوگ موگا قدر اوستون یاشاغان ملتلرنگ بخت‌واقبالینی یاخشیدن یامانغه و بالعکس نه‌یله‌ندروب کیلگان عدالتلی طبیعت محکمه‌سی اولان بیرشارینگ محورنده نه‌یله‌ندگی مدتده ینه‌ده شولای کیچه کوندزینگ اختلافی کبی بخت و یازمشینی نوبت ایله یورته‌چگی آلهه کیلوب شول بتون طبیعت و آنده‌غی حاللرنگ مؤثر حقیقیسی بولغان جناب احکم الحاکمینگ: «ولقد کتبتافی الزبورمن بعد الذکر ان الارض یرتها عبادی الصالحون» آیه قدرتیله‌ری اختیارسز اوله‌ره‌ق آغزغه کیله هم آننگ آرطندن کیچه کوندزاردن کورنگان اجرام سماویه؛ قایغولی صورتده آفغان صحرا صولری؛ آنده بونده قایسی صاو قایسی آوغان ویغلغان تورلی تاریخی بنالرده: «درست،

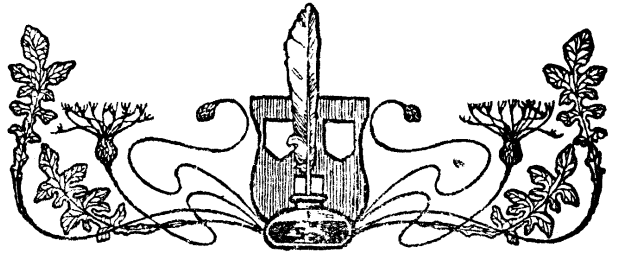
یاصاق، یاخشی ئوبلرده طورمق، ایپده‌شلی برله‌اوزاق اوطوروب کوزک‌چای و کونکار اچمک؛ ئدیفون آشامق؛ نه‌لله نیندی آلالی قولالی چاپلر کیوب اشدن آزاد بوله‌ره‌ق ماتور ماتور یه‌ش کیولر کوزله‌ب یورومک؛ اونار یل اوقوب ده ره‌تلی یازو یازا بلمه‌سه‌لرده اوقیمز «بزملا دیبه» یاقلرینگ ییلکه‌لرینی کیمرک؛ اوزلرینه آخون، ایشان اسمی طاغوب آلوب اوزلرینگ دنیاوی و دینی علملردن حیاولی قالغانلقلری بلنمه‌سون اوجون اوزلری اچندن بره‌ر بیرده اوقوب قایتقان یاخود جیتدن کیلگان کوزلری آجق فیکرلری درست آدملرنی «کافر» دیوب حکم ایتمک و تورلی سوزلر ایله آلاردن قارا خلقنی صوندیررغه طرشمق شیکلی حیوانی، مکیف و کیلشمه‌گان اشلردن هم ایلمینسکی لرنگ کورسه‌توب قالدرغان بولی، آستراؤمفلرنگ اجتهادی ایله آچلوب ترتیبکه قولغان توزیمنی اوچیاشچه‌لردن اوقوب چقغانلرینگ ده حاللری: تورکیچه اوقو و اسلام علملردن بی خبر قالدیقلرندن اسلامیت روخندن ئلوشسز لک؛ اوزینه قاتشدروب تورکمن ملتینگ دین و ملیتینی صاتلاب کیلوجی ملی عرف و عادتلرکه رعایه‌سز لک؛ اوز قوملری اچینه کروب آزمی کوبی خدمت ایتسی اورنده بتونلهی آرادن یزوب آطده طای‌ده بولا آلمیچه هیچ اشکه طوتونالمی یوروییلک؛ حاصلی: صالغانلردن باشلاب حریتکه‌چه شول اشقولالرده بیررکه تله‌نگان تربیه‌نی آلوب غام شولار تله‌گان بر کشی بولوب چقولری سیندن ملت اچنده بولولرینه قاراغانده بولماولری فائده‌لیراق بولور ایدی دیهرلک‌دن‌گنه عبارت بولوب اوچماغان یوک‌ده تارتماغان دویه قوشینه اوخشاشلی علمدنده محروم، باشقه اشلرینی ده بلمیچه قالولری؛ یاشلی بیرگاندن و نظافتکه رعایه یوقلقدن ملت آناسی بولاجق قزلرنگ هر تورلی خسته‌لکلرکه مبتلا بولوب یه‌ش وقتلرندوق بالادن ئولولری؛ چن طیب قیلدشیر و آلازنگ یاردملری اورینه اوچاق باشلرنده جب ئرله‌ب قارطایغان قارچقلر، اوز بیرلرنده غرانات (آنار) و اوطون طاشوب دیپلوم آلمان ایرانلی بالغان طیبیلردوقتورلق ایتوب یوردکندن هم بالانرینی یاش وقتلرندوق موهوم و خرافی نهرسه‌لردن قورقتوب اوسدردکلرندن دنیاده باشقه ملت آدملرنده هیچ کورنمه‌گان نه‌لله نیندی قاراوول قچقرط طورغان خاتون قز آورولری؛ قش کونلرنده هر وقت اوچاق باشلردن یلنوب اوطورغاندن آلدن اوط اسسیسی، آرطدن صووقلق سبیلی قانلری بوزلغانلق و کوزلرینه ضرر کیلگانلکدن عمر بوی کوز آورونه مبتلا بولوب یورولری؛ اوز طورمشلردن حاصل بولغان بتمه‌ز توکه‌غز خسته‌لکلری یتیمه‌گان کبک ایرلرینگ شهرلردن یوغا طورغان خسته‌لکلر آلوب قایتوب بوگا قدرلی آندی آورولردن صاف طورغان تورکمن ملتینگ خاتونلرینه‌ده

برده بر توسلوک قیونلق و چیتونلک که جغاروب طاشلی، بزنگ حیات مایه یاوروپا- روسلر نقینه به یله نگان. کله چکده یاوروپا حیاتدن با خصوص روس حیات مادیه سندن ایرلوب باشی آلاچق توگلمز. موگزرغه امکان ایندی کوبدن اوجدی. بزدهده مضایقه باشلانورله فمبیزم میدانغه جفاقدرد. غربده- یاوروپا و آمریقا ده اقتصادی رقابتلرده خاتون برله ایر بر نیکر توگلدرد. خاتون، بر اشنی ایر چاقولوق طرشوب اشله دیگی حالد ایرنکی چاقلی اشله و حتی بیرلمی. یلینه ۱۴۰-۱۴۰ صوملر قدرگنه تابقان اشچی خاتونلرده یوق توکل. شونگ ایچون بیچاره قزلر، اوراملرده طوغری کیدگان بر کشی که اوزلرینی تقدیم و تسلیم ایته یوررگه مجبورلر. مونگ برله بیک آزغنه بولسه ده اوزلرینه مادی بر فائده کیتورگان بولالر. فابریقه جیلر اش حقن آرتدرونی صوراماسونلر دیب اوزلری شوشی فحشیا تقه تشویق ایتوب تورالر. نظام ومنطقچه بویچاره لر معذورلر بیچاره لر اوزلریشک طبیعی یاراتوشلرینه بیک اول قدر کیلوب یتیمه گان اشلرنی اشلرگه مجبور بولوب شونگ برابرنه یاخشیلاب طماق طویدرر قدرده آقچه آلا آلماعاج، طبیعی خاتونلر عالمنده نلله نیندی، قیاملر، طارتوشلر بولمیچه قالورغه ممکن توکل.

یاوروپاده اشچی و اشچیلر مسئله سی ده بیک مهم بر مسئله تشکیل ایته. ایمدی موندی آور و غایت مشکل بولغان بر حیات ایچنده ایوله نو، خاتون آلو- عائله تشکیل ایتولرنک نی قدر چیتن و آور بولاجنی طبیعی. خاتونلرنگ دعوا و طلبلری طوقالماعغنه کیلوب چقماغان. بوطلبلرنک روحی، تریه و و اقتصادی سبیلری البته باردرد. اقتصاد میدانی- یاشاو بوللری صوگ درجه اوزگاردیگی حالد حقوق عالمی بیک اول قدر اوزگاروب یتیمه گان. شونگ ایچورده خاتونلرنگ، ایرلر برله خاتونلرنگ متوازیاً (پارالیانی) آشنورغه تعدیل و اصلاح ایتهرگه تیوشلی بولون دعوا ایتولری البته حقسز توکل. مونگ ایچون خاتون قز دنیا سن بوحرکتلرگه صلاحیتلی یاصاغان سبیلرده یوق توگلدرد. فکری و مادی تکامل، انساننگ شخصی اهمیتی، اسیرلکدن اوزاقلاشو- قواچیلقدن قاجو- بولار باری ده خاتونلر حرکتی ایچون سبب طوغدرغان عامللردرد. خاتون شخصیتن طانی بارغان صابن اوزینی آگلی بارا، آگلاغان صابن طبیعی بیک کوب حقوقلردن محروم ایکنلنگ سیزه در.

واقعا، بو کونده موندی شخصیتن آگلاغان و حقوق طلب ایتوچی خاتونلرنگ جماسی، انسانیت عالمینگ یارطسی بولغان خاتونلر ایچنده غایتده آزلق تشکیل ایته. فقط مونگ اول قد اهمیتی یوق. جریان- آغم باشلانغان ایندی. هیچ شبهه یوقکه تیزدن بتون خاتونلر حقوق طلب ایتو طوغروسنده بر فکرده بولاجاقلردرد. آوروپاده خاتونلرنگ نیندی نرسه لر طلب ایتکالکدن

درست ان الارض یرتها عبادی الصالحون» قیامتکه هم اوزمز بتوب باری اسم و رسملر مز تاریخ صحیفه لر نده گنه قالغانچیغه قدر بزده موکا شاهدلر مز دیگان توسلی بولوب کینه. بتدی. ابواللیث «سروی».

خاتونلر

هاضرکی هالده خاتونلر (۱)

یاوروپاده خاتونلرنگ تحصیل و تریه سی طوغروسنده ابراز اولونغان مسامحه کاراق، اقتصاد میدانده حاصل بولغان آلمانلر، خاتونلرنگ ظهور ایتونه آلارنک باش قالمق توره بیک زور سبب بولدی. نلک وقتلرده خاتون سودا، اش و هنر میدانده ایر برله رقابت یاصی آلمی ایدی. اول زمانلرده. بیک ییکلک و قولایلق برله ده خاتوننی کیچندرو بیک ممکن بولغان نرسه لر دن ایدی. خاتون ایسه اول وقتلرده اوینده بالغز اوز اش برله گنه مشغول بولور ایدی. حالبوکه بو کونده- بو زمانده کیچونه بلو و ترکلک ایتو ایچون خاتونلر ایر قدر و بلکه آرتقراق طرشورغه مجبورلر. ایر ایندی خاتوننی آلا ای آرتق حمایه ایتوب ده طورمی. آنی خاتونلرغه آو فکری برله ده باش و لغتی. بنا علیه یاوروپاده خاتونلرنگ حقوق طلب ایتولری بیک مشروع بر حرکت سانالورغه تیوشلیدرد. ایر، ترکلک تارتوشنده خاتونلرنگ رقابتدن بیک قورقا. خاتون ایسه اوزینک هر بر اشکه صلاحیتلی ایکنون کوندن کون اثبات ایته طورا. یاوروپاده بو ماده؛ اجتماعی مسئله لرنگ الگ مهملرندن برسینی تشکیل ایته.

بزدهده حیات کیتکان صابن آورلاشا بارا. شوندی سبیلرگه بنا موندن آری موگرجی بولغان شیکلی راحت گنه یوقلاب عمر اوزدروغه امکان قالمیه چق. موندن آری یوقلاب یاتا آلاچق توگلمز. موکا ایسه ایندی امکان قالمادی.

بزدهده، یاوروپاده غنی شیکللوک، اش طرشلق طاغده آرتقراق مجبوری بولاجاقدرد. موندن هیچ بر شبهه ایتهرگه یارامی. بو طوغروسنده، خاتونلرده، خاتونلر مسئله سی ده بر چیتده یاتوب قلاچق توکل. احتیاجلر، اقتصادی ضرورتلر حیات مسئله سنی هر

بو طوغرورده حرکت و اختلاللارده کورسه توب تورالر. چندانده یاساق و نالوغ توله گان، فنون دن تمام خبردار بر خاتوننک صایلاو حقوقینه مالک بولمادیغی حالده ویرگوبیرمه گان، صوگ درجه ده جاهل، درستن ایتکانده نه لگی مذکور متفنن خاتونلر شیکلی خاتونلرنک کیسوب طاشلاغان طرفلرینه ده یارارلق بولماغان، آدم اسمنده گی گوده لرنک، کشتی ره تده گی کورسه کلرنک صایلاو طوغرورسندده طاشوش بیررگه حققری بولوی غریب توگلمی؟!

توبانده گی مملکتلرده، شهر دومالرینه، ولایت (گوبیرنسکی) چیرکاو و مکتب مجلسلرینه خاتونلرنک قسماً و یا تماماً انتخاب ایتک حققری بار: روسیه، مجارستان، گیرمانیاک بعض حکومتلری (چونکه مونده بارلغی ۳۲ حکومت). اسوهچ، نوروج، فینلاندا، بلجیه، ایتالیا و خروانلق، انگلتره، ایرلاندا، مهن اطه سی (انگلتره) انگلتره مستملکاتلری (کانادا، قاب، آسترالیا، آمریقا حکومت متحده سی. بو حقدن کوربرک طول خاتونلر، مال ایهلرنی و بکارلر هم ایرگه بارماغان خاتونلر فایده لاندلر.

بو اورنده شونی ده ایتوب اوتهرگه یاری: مادی انقلابلر، بوتهن اوزگارشلر، طبیعی اولاروق خاتونلر حلی اوزگروگده بیک زور سبب بولوب توشکان. خاتونلر، ایتورگه یاری بتون آدم بالاری موناردن بیک زور فایده لر ایتکانلر. اسارت، قولچیاق، هم تیگرسزک ابتدائی و باربارخلقلرینه غنه کیلوشه طورغان بر نرسه در.

خاتونتی قولچیلقدده آصراو برله، ایر اوزی منسوب بولغان آدم بالالرینه بیک ظلم و ضرر یاصی.

ثلک زمانلرده، اولگی دورلرده آدم بالالری خاتوننک رولن اصلا طانی آلمانلر. حاضر ایسکی وقتلرده غی خلقلرنک سوبه سندن کوب یوغاری آشا آلمانان مدینتده توبان تورا طورغان خلقلرنی و نی نرسه دن عبارت بولویغنی آکلایملر. باشقه عصرلرده بولغان اسارت اصوللری بتریلوب ایندی کوللری کوکگه اوچقانلغی شیکلی، مدینت تکامل ایته بارغان صابن خاتونلرغه بولغان اسارتنگ ده کوللری کوکگه اوچاچاغی ذره قدر توزانی ده قالمیاجغی کون کبک بر حقیقتدر. ایندی بزک بو عصرمزدده خاتونلر بایناق حقوقغه نائل بولدیلر. موندن آری غصب و ظلم نیگرلری بتریلورگه، خاتوننه بر رقیب دیب قارامیجه. آکا تیوشلی حققرن بیروب دوستانه یاشی باشلارعه تیوشلی البته.

ایرلر خاتونلرغه تیگر حقوق بیروب؛ آلارنی ده آدم بالالری قاتارینه قویسه لر، شول وقتده انسانلر، حیوانلق برله باربارلقنک بیک زور بر قسمندن یراقلاشقان بولاچاقلردر.

منه شول زمانده ایندی مقدس و بشریت جهتمدن بولغان

بو اورنده قسقه چه بولسه ده یازوب اوتودن، ضرر بولماس. شونک ایچون آبی اجمالاکنه بولسه ده صاناب اوتهمز:

(۱) - یالغز ایر فائده سی ایچونکنه یاسالغان، خاتوننک ایرگه اطاعت ایتهرگه تیوشلی بولویغنی قانوندن توشلسون!

(۲) - ایر برله خاتوننک رعایه ایتشولری، هر ایکسینه برده ی تیگر بولسون.

(۳) - زنا، بوزوق و گناه صانالماسقه تیوشلیدر(؟).

(۴) - تصرفات قولیده ده یعنی صاتو- آلوده، ترهینی، هبه و باشقه لرده ایرگه بارغان خاتون اوز مانده مستقل بولسون!

(۵) - ایرنک خاتونن و بالارون اناق ایتونه - کون کورولرن تأمین ایتونه دائر بولغان قانونلرده شوکار متعاق حکملر درج ایتلسون!

۶ - خصوصی مال و ملنکلی طوغرورسندده ایر برله خاتون مستقل بولوب بولارنی تصرف حققدده بربرسینه مداخله ایتوشمه سونلر!.

۷ - وراثت و میراث اشلرنده خاتونلرنک با خصوص ایرگه بارغان خاتوننک حقوقی آرتدرلسون!

۸ - آتاقی شیکلوک آنانکده بالارلراوستنده حقوق طانولسون.

۹ - آنا وفاة ایتکان وقتده، آنانکده بالارغه وصایت ایته آلی، و عائله مجلسلرنده رأی گه حققی بولوی تصدیق ایتولسون.

۱۰ - خاتونلرنک شاهد بولورغه، طانلق ایتهرگه حققری بولسون (بو بعض مملکتلرده).

۱۱ - ایرگه بارماغان تقدیرده خاتوننک حمایه ایتلوی. اشچی قزلر حتی قاحشه لرغه قدر حمایه ایتلسونلر.

(۱۲) - هر تورلی مجلسلرگه اشتراک ایتو، انتخاب- صایلاو و صایلانو حققی یعنی پارلامینت و صاوت شیکلی اورنلرغه اعضا و معبوتلر صایلاو، و خاتونلرنک اوزلرنده صایلانو حقوقی و هر تورلی سیاسی پراوالر بیرلسون!

(۱۳) (بوده بعض بر مملکتلرده) خاتوننه غیر مشروع صورتده بولغان بالاسی ایچون تحری ابوت- اول بالانک آتاسون آزله ب طابو حققی بیرلسون.

(۱۴) - فابریق، زاؤود، سودا و صناعت خانهلرده خاتون برله ایرنک هر ایکه وسینه، بروک اش بولغان وقتده تیگر اش حققی بیرلسون. الخ. انگلتره ننگ بعض مجلسلرنده، آمریقادده حقوق سیاسی آلی گلوک یوق توگل. آمریقادده بر ایکی خاتون خلق طرفندن مبعوث اولاروق صایلانقلری حالده، نیندی سببکه مبنیدر مجلسلرگه بولارنی قبول ایتمه گانلر. نورویگیه و فینلانیده ده خاتونلر انتخاب (صایلاو حقینه مالکلردر. انگلتره ده «سوفراژیستکه» لر سیاسی حقوقار طلب ایتوب، بایناق فعالیت کورسه تدیکلری شیکلی. نلدن نه لی

درست. اسمی بیک گوزل، اوزی غایت ناتالی! . لکن، . .
لکن اسفا آنک عمل گه قوبو، وفیدیراتیونیکه لغت کیتورمه و
بیک چیتن . . .

خصوصاً تورکستان اوچون بو اداره نی مین وقتسز تابام هم
امکان خارچنده دیب بلم. روسیه ده ملعون ایسی حکومتک
استبدادی عمومیتله یمرلدی لکن تورکستانده استبداد ایندی
قوتله ندی . . .

حاضرگی ایرکلی مسعود کونلرده عجب! تورکستانده نیندی
استبداد؛ دیب احتمال کو دیگر گه کیلور. شوکار کوره مین مستبدلرنی
بر قدر کورگه زوب اوتهم.

اوزینک شخصی و کیسه منفعتی اوچون دینی و ملی
حقوقلریمیزی آباق آستینه آلوب تابانغان، پراواقاتور علمالر ایله،
بورژوا آظالم بایلدر. بومستبدلر تورکستانده حاضر شو درجه ده
قوتله نگان که استبداد آتاسی «اشتورمیر» هم بولرچه ایس اییدی.
معلوم که تورکستانده خلق غایت قارا و نادان. بر ملا یا ایسه، بر
بای یاشلر حقنده بریالغان خبر تاراتور ایکان مسکین قارا خلق شاو
کیله ده! «وا ویلتا - واشریعتا» دیب یاشلر گه قارشی آتلانا.

دیملک، بزده خلق اوزینک فائده سن بلعی. ملتن خراب بولوون
اویلامی. شوگا بنا یاشلر نه قدر فدائیلک ایتسه لرده آرنگ خدمتلرن
تقدیر ایتوب رحمت دیوچی یوق. بولسه ده آز. . . نفوستک ایگ
کوجی تنگی ملعون پراواکاتورلرده! تنگی ظالم بورژوا آزلرده غنه!! . .

حریت آلتغاندن بیریکه، تورکستانک قایسی بر شهرینه
قاراسا کز - ملی منافقلرنی قوتورتووی ایله ساده دل خلقنگ قزغانچ
حالگه کیلگانده کوررسز! . . دیملک، هر یرده یاشلریز ایزیلیمکده.
خائنلر اوستده در. ایشته مینم حیاقده کیچردیگم زور - بر تاریخی
فاجعه هم تورکستان یاشلرن نیچالده ایکانن آجق کورسه تسه کیره ک.
بزده اوقوغان ضیالی، سیاستدن خبردار کشیمز آز. بلکه یوق
حکمنده. همه اش چیرک باش ایسکیلر قولنده. اگرده ترقی پرور
«توران» جمعیتی بولمه سه ایدی، علماً اسمینی پچراقتان چالمه،
چاپانلی بعض خائنلر ملتکه نیندی روللر اوینارایدیلر. الله غه شکرکه
اوزینه یهش کوچ جیغان «توران» جمعیتی بار. شول جمعیت
اوزینک پاک وجدانینه تابانوب، الهی کوچ ایله، خائنلر اویناغان
هر رول گه قارشی تورمقده در . . .

موضوعدن اداشدم. مقصدغه کیلم.

تورکستانده حال شویله: ایندی آبروم استقلالیت طلب ایتونک
نی معناسی بار؟ «حریت کلام» و «حریت مطبوعات» نی آ کلامی
قیامت قویروغن توتقان تورکستان، آبروم استقلالیتکه مالک بولسه
نیچک بولور ایکان؟ حقیقته بز موگا آبدراقد. طبیعی، تورکستان

وظیفه لری، طاغده یاخشی آ کلاشلاچاق، هم خاتونلر عالمینک
عمومی فکر حرکتلرینه، اقتصادی اشلر گه کرشو و قاطشولری برله
آدمچیلک (انسانلق) حقیقتده بیک کوب درجه ده طاغده یوغاری
آشاجق و شول نسبتده بایلقده کسب ایته چکدر. کم بلور؟ مصیبتلر
(قایغولی حاللر حسرتلی اشلر) برله طولغان بو دنیاده بیک چاقفته
بولسه ده بختیارلق کورر گه آدم بالاری بلکه شول وقته موفق
بولورلر.

فرانسوز فیلسوفلرندن سن سیمون ایته؛ «آدم بالارینک
آتون عصری یعنی کامل و کلی بولغان سعادت و بختلیک دورلری،
دعوا ایتولگانچه اوتسکان زمانده توگل بلکه کیله چک زمانده
بولاجقدر، اجتماعی قانونلر کوندن کونگه تکامل گه تابا یوزطوتوب
بارلر. بالاریمز بو عصرنی کوره آلمادیلر فقط بر تون کیلور
موندی مسعود دورگه بالارمز البته ایرشه چکدر، آنی کورر گه
موفق بولاجقدر. بزنگ وظیفه مز ایسه: بو دورنی انتظاراً
(کوتوب) یولنی تمیزلهو (طازارتو) یعنی تکامل و ترقی مانعلرن
میداندن سبروب توگودن عبارتدر».

عبدالحید المسلمی .

تورکستانک اصول اداره سی حقنده.

کوبدن توگل، تاشکنده بولغان - عموم تورکستان مسلمانلرینک
ملی قورولتاینده اوشبو مسئله کوب شاو - شوکه سبب بولغان ایدی.
بعض بر ذاتلر «تورکستانک اوزینه مطلقاً آبروم استقلالیت
کیره ک» دیب، بر نیچه دلیلر کورساندیکلری حالده، ایکنچی
ذاتلر، «تورکستانک حاضرده استقلالیتکه قابلیت یوق عمومماً
کیک خلق جمهوریتی بولسون!» دیگان، بیک اورطه غه اعتراضلر
تاشلاغان ایدیلر. دیملک، شوشی مسئله تورکستان مسلمانلرینک
قورولتاینده یاخشیغنه حل بولمیچه، مسکاوده بولاجق عموم
مسلمانلر اسیزدینه قالدیریلغان ایدی. . . بنا علیه تورکستان مسلمانلرن
بر نیچه کون باشلرن واتقان جوالجق اوشبو مسئله مسکاوده
مسلمانلر سیه زدنده هم بیک کوب مذا کره لردن صوگ، اکثریتک
طاوشی ایله ایش، حل بولغان .

نهرسه که حل بولغان؟

نیندی اداره غه؟

ایمش، فیدیراتیونی «آفتانومیه»، اوف الله! . .

واعط كل ذى حق حقه .

حقوق

(حق نك جسمى حقوق. پراوا جعمسى ده پراوا)
(Право, Права)

توركيه ديوان محاسبات اعضاسندن احمد رفعت افندى نك «لغات تاريخيه و جغرافيا» نام كتابندن حقوق كلمه سى ماده سندن عينا:

حقوق. حقوق حقتده حكماى متقدمينك بعض قوللرى بار ايسه ده مدنيت ترقى ايتدكچه مناسبات شخصيه و دوليه دخى تكشر ايتدككن حكماى متأخرين، حقوقى بر چوق اقسامه تقسيم ايتمشلر و مخصوص كتابلر يازمشلردر اقسام مذبوره زبرده بيان اولونور:

۱) «حقوق شرعيه، علم فقه»، شريعت مطهره احكامنه موافق جريان ايدن معاملاتنه اطلاق اولنور. اديان سائرجه دخى كندولرينه مخصوص حقوق مذهبيه واردر.

۲) «حقوق طبيعى»، عقل و حكمت و طبيعت بشريه مقتضاسنجه مقرر اولان و بالجمماه قوانينك اساسن و مقدمى اولوب هر درلو تعرض و فراعندن عارى بولونان حقوقه اطلاق اولنور كه انسانك وظائف و افعال خارجيه سينك اساس و مجورى حكمنده در. مثلا بر شخصنك اجراى عمل و تصرف ايتك كى بر طاقم حقوقه صلاحيتى واردر كه قوانين موضوعه ايله تنظيم و تيسيق اولنور ايسه ده اساساً آنلردن مقدم و آنلر نك مبنى عليه ديكم. بو تقديرجه حقوق طبيعى «افراد بشرنك افعال و مناسباتى تعيين ايدن قاعده اصليه» ديه بيلور.

۳) «حقوق موضوعه»، بر واضع و يا حاكمك حقوق طبيعى به موافق ترتيب و بالفعل تسيق ايلديكى حقوقه اطلاق اولنور، تعامل و عادات دخى بو قسمه داخلدر.

۴) «حقوق عموميه»، حقوق موضوعه اقسامنددر، هيئت اجتماعيه نك اساس اقتدارينى و حكومتك حقوق و وظائفنى و اشخاص ايله دولت آراسنده كى مناسباتى تعيين ايدر و بر قاچ نوعه تقسيم اولنور.

۵) «حقوق شخصيه»، حقوق موضوعه اقسامنددر، يالكر افراد و اشخاص آراسنده كى مناسباتى تعيين ايدر، بو دخى «نظريه» و «فعليه» ناملريله بر قاچ نوعه تقسيم اولنور.

استقلاليت آسه قهرلى قارا كوچلرنگ زورايوب، استقلال اسمينى بولغاتمازلغينه كيم شبهه ايتار؟ موندن ييتمش بيل نكلككى خانلرنگ وحشيانه ادارلرئى يورتو فكرنده بولغان احمقلر هم بوق توكل. بىك كوب ...

محترم قارئلرم!

بخشى بلىكر كه اگرده «توركستان» اوزنجه مستقل اداره بولسه، مع التأسف اول وقت توركستانده مدنيت، فنون و معارف مطلقاً بمرلور. چونكه، «الحمد لله ايندى مسلمان آباد بولدى» ديب، اش باشنده توروچى عقللى باشلر، قسقه كيوم كيگانلرنى، ساقال قرغانلرنى، چاچ ميقي قسقاترماغانلرنى، يا كغنى اصولده او قوغانلرنى، روسچه سويله شه بلىگانلرنى «بولر بيت كافر، بولر نك جزاسى زندان يا ايسه اولوم» ديب ملتنگ ايگ سوبوكو عزيز بالارن قارانو زندان يا كه دار آغاچلرنده برمه - بر بوق قيلول باشلرنگ تامرن قورتولرى بىك معلوم. بولرنگ قورغان پلانلرى حاضر دن اولك شول ...

ديك استهرمكه: توركستانده به شه گن توركستانك بر بالاسى بولديغ اوجون و توركستانك احوال روحيه سندن بر نوع خبرم بولديغى اوجون مين ايمانم، وجدانم ايله فيديراتيونيكه قارشى تورا كيدم هم كيلهم. بو مينم اوزمگه گنه خاص فكر، باشقهر، نى فكرده بولسه بولسون! توركستانده حكم سوروب تورغان حاضر كى فوق العاده آكلاشلماو چيلقار نى بلميجه مسكاو اسيزدى فيديراتيونيكه يرانگان دورت يوزدن آرتق طاوشقه حيران قالام! ..

ميرمحسن . تاشكند. ۱۹۱۷ يىل. ايون ۴.

شعر:

«صاغندم» ديب مکتوب يازغان چيت شهرده كى بر دلبرگه بوچطه برله رسم ييارگاند:

(رسم طشينه يازوب)

صاغنغان بولسه ك، اى ماتور! مينى سين
صاغندم - اما آرتغراق سيني مين
بو صاغنوغه مونه علاج نى ايكان!
رسملرنى - برى بريك - بير! ايكان
شوگا توشنوب اوزگدن آغان ايدم
ليكين سيگا بير آلمى قالغان ايدم
شونكچون رسمى ارسال ايدم مين
قبول قيل «بوچطى» دن اى نازنين سين!

بى قرار.

اساسیلر توزوب تون ممالک، اسلام ده محبتلرینی یوغالتورلرینک سببی ده شول بولدی. شاولر شونی باصامز دیوب مجله و قانونلرینه شریعتدن روایتلر جیوب قاپلاما و باشطورما برله خلقتنگ کوزلرن بولودن عبارت بولدی. باشقه بر شی جفارا آلمایونجه همان اختلاف و یاش گروهلر دینسزلک برله متهم بولدیلر. وشول حاللرنده بو کونگه چه دوام ایتدیلر هم ایته چکلردر.

مونگ سببی قارتلر «باب اجتهاد منسد» دیوب تقلیدگه چوموب کیتولری بولدی. ایسکی زمانه ده کی قوانین گه قاطوب، کتاب سنتی یاشل بوقچهغه آصوب قویدیلر (حرمتلب بوکلاب) و یاشلری ده یاوروباغه کیتوب تحصیل ایله اوزلرینک قولطوراسینی توبان کوردیلر و صارقلی خواجه لرده نه باردیوب کیم کوزایله قارادیلر. علم و فضل نی یاوروباده غنه کوروب یاوروبانی آفتوریتیت بلوب یاوروبا حکماسینه تقلیدگه چوموب کیتدیلر. هر ایکی طرفنی بر قاراگنی تقلید، شرعا ممنوع و کتاب سنت ایله اسلامده مذموم بولغان طرفکارلق استیلاء ایتدی و هر نرسه دن محروم قالدیلر.

بو کونده بزنگک حالمزده قام شولای. یوریتلرمز و حقوقشناسلرمز، اسلامی و اسلام حقوقینی بلملر. اما ملالرمز و عالملرمز دنیای حقوقدن و حقوق قیلرندن خبرلری یوق. شونک ایچون بز ایکی بلمازلر آراسنده ظلمت اسکندریده قالمز. اشمز نیندی بولسده برر قویورقغه آصلنوب چیقوغه قانور کیک کورله، تیز کوندن اوچریدیتلی صوبرانیه و آننگ ارتدن ده زاقونوداتانی صوبرانیه بولور. شوشی کونلرده بزنگک شریعتمز بوزلورمی، توزولورمی، هر ایکیسی بولورغه ممکن. شریعتمزنی کیملر حمایت قیلور، شریعتمزگه کیملر خدمت ایتار؟

شونگ ایچون یاش حقوقشناسلرمز اوزمزنک شریعتمزنی اوگره نسونلر، ملالر و عالملر یوریتلرکنی اوگره نسونلر ایدی. یا که ایکی صنف برلکده حاضرله نسونلر ایدی. هر حالد شریعتمز بوزولماسون و صاقلانسون ایدی. منه قونلار بوسیکی پرافیسور، مسکاو اسپیزدنده شوشی حاللرگه یاخشی غنه تشیه و اشارت قیلدی، مجلسده بولوچیلر شاید آگلاغانلردر.

خلقمزده اوز آرلرندن دیلیغات صایلاغانده بلوب و آگلاب صایلاسونلر ایدی و «اعط کل ذی حق حقه» برله عامل بولسونلر ایدی. والسلام علی من اتبع الهدی.

محمد یوسف دبیردیف، «مسکاو».

حرمتلو محمد یوسف افندی فکرینه قارشو ایته چک برکنه سوزمز بار: اگرده یاش یوریتلرمز «اسلام حقوقی برله آشنا بولو ایچون قورص آجامز، اون اونیش لیکتور حاضرله بیرگه» دیب ملالرغه و بو کونده بولغان هر تورلی اسلام مؤسسهرینه

۶) «حقوق مشروطه» یاخود «سیاسیه»، حقوق عمومی اقسامنددر. هیئت اجتماعیه ننگ شکل حکومتدن منبعث حقوق و وظائفینی تعیین ایدر.

۷) «حقوق اداره»، حقوق عمومی ننگ اداره به تعلق ایدن جهتلرینی و اداره ننگ اشخاصه قارشو حقوق و وظائفینی تعیین ایدر.

۸) «حقوق بین الدول»، بوگا «حقوق بین الملل» و «حقوق دیپلوماتیکه» دخی دیرلر. «حقوق بین الملل»، ملتلر ننگ بر برلری ایله ارتباط و اختلاطلری وقوعنده هر برینگ سائر سبتله کیفیت و احوال اصلیه لرندن و حقوق امتیازیه لرندن نشأت ایدن حقوق انواع حقوق و ذمتلرینه اطلاق اولنورو «حقوق دیپلوماتیکه» دخی دولتلر بینده کی مناسباتی تأسیس و ترتیب ایدر که دولتلر ننگ بری طرفندن تکلیف اولنوب دیگر طرفندن قبول اولنان عهددن و خصوصات سائر دولیه دن عبارتدر.

۹) «حقوق جزائی»، حقوق عمومی احوالنددر. آداب و اسایش عمومی به مغایر حال و حرکتی تعیین و خلافده بولنانلر ننگ جزای سزاسنی ترتیب ایدر.

۱۰) «حقوق مدنی»، حقوق شخصی و خصوصیه بی و بر الکاویا بر مملکت داخلنده کی اشخاصنگ باشلوچه مواد جزائییه تعلق ایتمایان مناسباتینی تأمین ایدر. بولرندن باشقه «حقوق تجاریه» و «حقوق بحریه» کی دهابک چوق حقوق وارددر.

منه بو قدرله احمد رفعت افندی حقوق ماده سنده تعریف و تقسیمات ایله قام ایدوب اکتفا ایته. ایته چکم شولغنه بو تقسیمات گه قاراغانده «حقوق شرعی» یالغز حقوق باندن بر قسم و باشقه اقسام گه قسیم بولوب هر برسی بر مقسم گه قسم بولو توسلی گنه کورونه در. «قسم الشی مایکون مبایناله و مندرجا معه تحت شیء اخر» بولغانلقدن باشقه حقوقلر ایله آرلرنده مبانیت بولوب حقوق شرعیلر ننگ قالغان حقوقلر ده (نی قدر بولسولر بولسونلر) مداخله لری بولمایونجه احکام اسلامی و شرعیلر دن خارج و شریعت مطهره اسلامی ننگ احاطه سز بر وضع الهی بولوب کورونوی آگلاشلادر. اولده نار بر دائره ده آبروم بر مذهب کی دیانت و عبادت جهتلرینه منحصر بولوب قرآن کریم ننگ و سنت نبوت ننگ عبادت جهتلرینی قاراب معاملات، معاش و حیات دنیوییه سینه دائر احکامندن تجردی آگلاشلوب بزنگ دینمزنک نقصانلغینی افاده ایتدر. حال بوکه بزم شریعتمز هر نرسه ده یوریلدر، مسلمانلر ننگ دنیا و آخرت و دیانت و عبادت و معامله لری هر قایوسی (بلا استثنا) هر قانون و نظاملری) کتاب سنتدن چغوب توزولمه سه مسلمانلر مسلمان بولوب یته آلمیلر. تورکار ننگ قانون و نظاملری فرانسولر ده قود» ندن آوب گویاکم شریعت مطهره ده نقصان و کیمچیلک کوروب قانون

زيمسكى كىتابخانهلر تيره سنده

اورنبورغ گويبرناسينه زيمستوا اداره سى كرگاندن بيرلى آنونك مسلمانلر آراسينه تاراتا باشلاغان اشلىرى بولسده آز و كوزگه ده كورنورلك توكل . تيك بو اشلردنده فقط ايگ كوزگه بهرلوب كورنوب تورغانى زورراق اوللرغه آچلغان رايون پادرايون كىتابخانهلرى در . سانارى بر آز بولغان بو كىتابخانهلر بزنگ قاراگهى اوللرمزغه آزده بولسه علم اورلغن چاچوگه ياردم ايتديلر . شولاي بولسده مين بويلى اوزمنگ بيك كوكنه اوللر آراسنده يوروب بر آز كىتابخانه و قرآنخانه لرنى كوردكمدن آلارن آغان تاثيرات وبعض بر يتشمگالكلرنى كورسه تونى اوزمه بورچ ديب بلم . البته مقصدم آلارنك قويلشن ياخشى راق ايتوب كورو وخلق اوچونده مطلوبه روق روشده فايده لانونى تلهو بولغانلقدن مينم بوتيه اورتده غى سوزلر مه ناظر آرقاداشرلمز اهميت بيرسeler كيرهك ديب اويليم .

هر يرده ديب ايتورلك خلق ، كىتابخانه لردن فايده لانونى لازم تابقان . اولده روك صوغش مناسبتى ايله موقت مطبوعاقه اهميت يوروب آندن اوزى اوچون كيرهك بولغان كوب نرسeler تابقان بورنقى كوبك غزيتيه كه « ا كيت » ديب قاراو اورننه ، بولغانى يازا ديگان قاراشنى اوطورتقان . بيگره كده صوگهى انقلاب هر بر اوقورغه يازارغه بلسگان خلق اوچون كونده بر كيلوب چغاتورغان اورغن حكمنه كركان . تيك شونسى بر آز اوگيسز ، فوق العاده احوال بولو سيبلى ياش بوون آزا آلارنگده ايگ كيرهك قسمى فروشده بولو سيبدين بولسه كيرهك كىتابخانه لرغه استحقاقلى ، وظيفه سون تمامى ايلدن اوتورلك ناظرلر قويلمغان ، بعض يرلرده ياش ملالرنى ناظر ايتوب تعيين ايتكانلر . آلارنك كىتابخانه اشلردن باشقه ده اوستلر ينه بيك كوب خدمتلر يوكله نگانكدن آلار ناظرلق وظيفه سينه شاقى كيمچيلك كتره لر . كىتابخانه هر وقت يابق ، ملانى اويده طوغرى كيتروب بولمى . چونكه اول باشقه اولغه قوناق بولوب يا كه بوتن بر يوموشى ايله كيتكان قايجان قايتاسى ده معلوم توكل . شولاي بولغاچ بر كيله ايكى كيله آندن صوگه يالقا .

كوبرهك وقت ۵-۱۰ چاقروم كورشى اوللردن كيلسان كشيرده بولا . ناظر اويده بولماغاچ آلارده بوشقه يوروب

تكليف ياصاسلر ، نى قدر كشى تابوب بيره آلورلر؟ اول تابلغان كشيرده بو كون كه قدر ترتيب ايتولمگان وياخشى نظامه قويلمغان بر فندن دارالفنون تمام ايتكان يوريستلر نى قناعتله ندرلك ايتوب نى قدرگنه ليكسيه سويل آلورلر؟

بز شوشى سؤلرغه جواب يرودن عاجزمز .

قازان شهرنده داملا صلاح الدين مدرسه سنده پيش قدم بولوبده ديناغه چيقانندن صوگه اوزاق وقت درس ايتكان و كوب ملالر چيقارغان بر مدرس ، قضا مجلسينه كيلمگان ايراورننه نائب قويوب شول نائب برله خاتون آراسنده لعان يورتدى و خاتونى آيروب ميترقه كه يازدى . مونگ اشى اورنبورغ صورانيه سينگ اريخواسنده شايد بو كونده ده سلامتدر .

صرف مسلمانلردن عبارت بولغان بر شهرده اماملر طرفندن قرار يرلوب روزه عيى اوقولدى ده شول كوندن بيك آياز بولوب يا كا آى كورلمگان سبلى ايكنچي كونده دخى رمضان روزه سينه كرديلر .

حاضرگنه تاشكند شهرنده عالملر ، بر مسلماننگ مرتدلى برله حكم ايتديلر و اولدلر لوگه تيوشلگى برله فتوى چيقارديلر . مونگ بتون عيى ايسه « ايندى شرح ملانى ارغتوب تاشلارغه تيوشلى » ديگان سوزى ايدى .

بو اشلرنگ هيچ برى عوامدن توكل بلكه اوزلر ينى بيك يوقارى طوتوچى و « انا ابن جلا » ديب اوزلر ينه نظير تابماوچى ملالر (اوزلر نچه عالملر) طرفندن اشله نگان ايدى .

مونگ سبى نرسه؟ سبى معلوم اسلام حقوقينى و شريعت قاعده لرنى بلماددر .

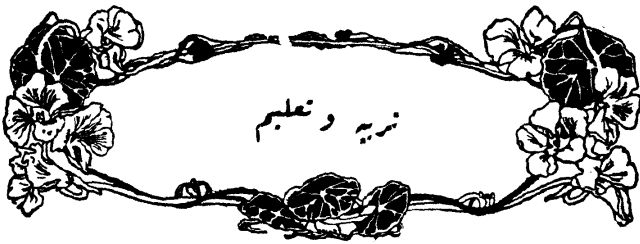
شونگ ايچون ياش يوريستلردن لك بزنگ ملالرمز ، عالملمز (بزنگ كبكلر بيگره كده) اسلام دينى و اسلام حقوقينى اوقورغه تيوشلى . اكرده ملالر ، عالملر اسلام حقوقى برله درست آشنا بولسeler ياش يوريستلر بيك تيز آشنا بولورلر . چونكه آنلر بو فننگ قاعده لرنى ، اساسلر ينى بله لر ، ياخشى يازلغان اثرلر بولسه بيك تيز آراده توشونوب آلاچقلىر .

روسيه ده اسلام حقوقى برله آشنا قيلور ايچون قورص آچلسه باشلاب اوزم بارر ، اخلاص برله ليكسيه لر نكلار ايدم .

ر . ف .

اوجراتورغه طوغری کیله .
شونگ اوجونده بزگه ناظر و اوجیتلرگه ممکن قدر خلقه خدمت ایتهر وقت ایکانون آکلاب باشقه خصوصی اشلرنی بر طرفقه توب اوجریدیتلنی صابرا نیایغه خلقنی حاضرله و برنجی مقصدمز . اگرده بز همانده غافل توره برسك بز اوزمز اوجون لازم بولغان اشلرده مساهله ایسکان بولاچقمز و مسئولیتده بزنگ اوستمزده قالاچق .
ویرخنورال اویازنده اوجیتل : حسامالدین ولیف .

۸ یللق ابتدائی مکتب

بو یل کوزدن باشلاب ایدل بویی مسلمانلری آراسنده (زیمستوا خزینه و خصوصی کیشلردن مادی یاردم بولسه) یا گا اصولده ابتدائی مکتبلر آجلاچاق . ثلی که اول مکتبلرنگ نیچه یللق بولولری آچق یلگی توگل . شولایده بعض بر کیشلر دورت ، آتی و سیگر یللق بولسون دیلر .
ابتدائی مکتب سیگر یللق بولو تیوشدر . اگر مکتب که کرو بلن ۷ یاش ایتوب آلساق ۱۵ ده بالار مکتبتنی تمام ایتهچکلر . احتمال «آللرده بالارنی سیگر یل اوقتورغه وقت مساعده قلماس ، بالار ۱۳-۱۴ که یتکاج اش که یاشورلر و اوقونی طاشلارلر» دیلر لکن بز ننگه اول فکر خطا بولور . چونکه آللرده غنی مکتبلر مزنگ کوبسی موگا قدرده ۶ ویا ۸ یللق ایدی . شولای بوله طور و بده ینهدن بالارن اوقتورغه تله بده آچقه یوقلقدن باشقه برره اولغه ویا برره شهرگه کیتهرگه ممکن بولمی توقتاب قالغانلردن ییک کوب کیشلرنگ آوزندن ایشکانمز بار .
آولمزده آتی یللق مکتبده اوقوغان بالارنگ ۸۰٪ پروسینتی آولمزده غنی زیمسکی اشقولاغه کروب اوقودیلر . دیمک اول بالاسنه ۸ یل اوقو ییک ممکن .
مکتبلر مز ۶ ویا ۴ یللق غنه بولسه فن بولوب قه کره چه ک روس تلندن کوب نرسه بیروب بولمایاچق . حتی ۳ یللق بتوللهی روس تلی گنه اوقوتولا تورغان زیمسکی اشکولار مزنگده ییک آز نرسه بیرگانی ، حاجتمزنی اوتهر قدرده روسچه معلومات بیرموی کوز آلمزده دره . بزنگ ایگ آورطقان یرمز آللرمزده روسچه

قایتالر . ایکنیچیدن بزنگ خلق مسلاکه ییک یوغاردن قاراب اویره نگانلکدن آگار باروب کتاب غزیته و ژورناللر صور اوغه باطر جیلقدن قیلا آلمی . بارغاندهده اویگه کر می ، طشدن سلام بیروب طور . ملا ناظر بولغان آولده خاتون قز صنفی بتولنی کتبخانه دن فایده لانا آلمی . مین بلهم شوندی بر ناظر افندی نی ، کتبخانه بر آولده نه اوزی ایکنیچی آولده آظنهغه بر یا که ۱۵ کونگه بر باروب قه کیته ، طوناش آیلاب یایق بولغان وقتلریده بولغالادی .

منه بوندی کتبخانه لردن البته کوب فایده کوتارگه ممکنده توگل .

ینه هر بر کتبخانه ده دیب ایتورلک برده کیره گی بولغان تیک اشکافده بوشقه اورن آلوب یاتارلق کتابلرنگ کوبلگیدر . البته آلرنی بولدری کیره ک بولسه ده فایده لیراق کتابلر کوبره ک بولوی مطلوب ایدی . بزنگ کبی فایده لی ادبیاتی و مطبوعاتی آز بولغان ملترگه کتبخانه لرده مهم کتابلرنگ دانه سی بره رگنه بولو ییک آزلق قیلا و ناظر افندیلرگه کتاب بیرو اشنده زور اوگا یسزلق یاصی . یاخشی کتابلر اشکافده یوق . بار قدرسون آلوب کیتکانلر . ناظر افندی تله ر تله مس هیچ کیره گی بولماغان کتابلرنی اوقوجیلرغه توتقزوب جباررگه مجبور بولا وشونگ نتیجه سنده اوقوجیلرنی کتابقه یاقتلاشدری اورنده بتوللهی کتابدن بیز درورگه ییک ممکن . اول ایندی یاش بوونلر اوجون بولغان کتابلرنی تلگه آلورغه ده یارامی . اول حقه ده ایندی ناتار مطبوعاتی یارلی بولغاج قایدن آلورغه کیره ک ؟

حاضرگی انقلابه نسبتاً بزده بر نرسده یوق . خلق همه نرسه نی بله سی کیله . لکن قایدن آلسون ؟ کتبخانه لرده حاضرگی احوالگه موافق آزق بولورلق بر نرسده یوق یالغز مطبوعات موته گنه . آلارنگده بورنی دوام ایتوب کیلگن غزیتلری بعض بر ژورناللری ، یا گئی موجود مطبوعاتدن : ایل ، ایرک ، آواز ، آزاد خلق ، حر ملت کبی هر توری صنفلرغه مخصوص غزیتلر بو کونگه قدر کتبخانه لرغه آلمغان . هر توری رساله لر بولماغانه کوره وقتلی مطبوعاتنگ همه سون آلدرو تیوشلی ایدی .
ثلی بزنگ اویازده (ویرخنورال) خلق ییک قارا ، احوالی هنوزده آکلاب یته آلمی . توگل مسلمانلر ، حتی روسلرده بعض بر جیلشلرنده اداره حقه ده سوز بولغانده : «پوست بودیت خوت کا کوی ریسپوبلیکه تولقه تسار بولا خاروش» دیگن سوزلرنی اچقندرالر . (یعنی نیندی اداره بولسه ده بولسون تیک پادشاه یاخشی بولسون دیلر) . مسلمانلر آراسندهده «الله اوزی اهل اسلام اوجون ضررسز پاطشا نصیب ایسون» دیوجیلرنی یشقنه

تربیه کورماسه اول آدم حسسز، روحسز، اخلاقسز بولوی بدیهیدر.

شولایوق عکس بولسه ده هر اشنی مکمل ره وشده اشلی آماوی آچقدر. «اذا صلحت صالح الجسدکله، و اذا فسدت فسجد الجسدکله الاوهی القلب. دخی. العقل الصحیح فی الجسم السلیم». حدیثنگ هر ایکسنده تربیه هر ایکاونه لازم ایکانی آچقدر.

بو تربیه لر البته مره بی سایه سنده کنه بوله. هر نرسه نی تربیه قیلو اوچون شول حقه ده بولغان معلوماتلرنی طوبلاغاننگ صوکنده غنه بولورغه ممکن در.

آدم بالاسینی تمام مستعد ره وشده تربیه ایتو، حقیقی مره بی بولو اوچون بر نیچه فندن خبردار بولورغه تیوشلی.

۱- علم حیاتدن: چونکه مره بی بولغان ذات، آدمنگ اعضالرننگ حرکتی، وظیفه لر نی قای وقتده قوت کسب ایتدکنی تمام توشمگانده جسمانی جهتدن تمام مره بی بوله آلمیدر.

۲- علم روحدن: آدم بالاسینگ فکری نرسه برله کیگایه، روحنی نی نرسه قوتله ندره و اول بالانگ استعدادی و قابلیت نی ره وشلی ایتدکنی بلورگه البته علم روح بلو لازمدر.

۳- علم اخلاقدن: مره بی بولغان ذات اولگی ایکنجیسندن

خبری بولوب ده علم اخلاقدن بولماسه بو مره بی، اوزی تربیه قیلغان آدم بالاسنگ دنیا و آخرتده بختسزلگینه سبب بولووی معلومدر. یوغاریده غی بیانلردن معلوم، آدم بالاسنی - روحلی، قایللیتی انسان ایتو اوچون اوج توری تربیه لازمدر. جسمی، روحانی، اخلاقی. امام: ع. آلیارف

عبرتلی سوزلر:

مالنی خیریوللرغه طوته اوچی کشیلرننگ اسملری «قارون» بولماسه ده جان و ته نلری «قارون» در.

«علم» دن مقصود ییلکه سیمرتو و آشده یوروب قورصاق اوسدرو توکل بلکه «دین» نی تربیه ایتو و خلق غه خدمت قیاودر.

قویا بوینده سوزنی صاقلانوبراق سویله، آریاغنده سوزکنی نکللاب طوروجی بر قولاق بولورغه ممکن.

مرحمت قیلو قصدی برله بیلاتنی اولدرمی قالو آدم بالارینه حیوانلرغه جبر و ظلم قیلودر.

هر کیمنگ اوز عقلی طوغری، اوز بالاسی ماتور.

یاخشی بله طورغان و اشلی آلا طورغان کشیلرننگ بوقلنی. حاضر اورنده غی اداره اشن خلق اوز قولنه آغاچ اول کیمچیاگمز بیگره نک سیزله باشلادی.

خلق آغارنو مینسترلگی روس مکتبلرننگ ابتدائیندن آلوب عالی نه قدر اصلاح قلوچاره سنه کرشدی. هر برده روس معلملری و پروفیسورلری شول یولده طرشوب یاتالر. بزنگ روحسز مکتبلرمز گده روح کرتور وقت یک یتدی. موگا قدر مکتبلرمز ده حفظ الصحت و علم طبیعت، تلمزنگ صرفی و نحوی اوقلمی، اوقلسه ده اسمی کنه ایدی. ایندی ۸ یللق مکتبلرده آلاغه کوب اورن بیوررگه ممکن بولاچاق. شولایوق جر و گیمناستیکه کرتورگه ممکن. اولدرده مکتبنگ آتق ایکی صنفی وهیج بولماسه بر صنفی ایر بالالر ایرلر ایچون اورته و برنه قاراب زراعت، حیوان آصراو، باقچه چیلق، اومارطه چیلق و باشقه اول اشلری طوغرنده عملی و علمی کورصلر بولورغه تیوش. شولایوق قز بالالر ایچون آتق صنفلرده یورت - کوتو: قوش آصراو، تگو - چیگو، پشرو جوو و باشقه یورت اشلری طوغروسنده عملی و علمی کورصلر آچارغه تیوشلی بولاچق. شول وقت مکتبلرمز زمان احواله موافق جانلی بولوب طورمشقه یاراقلی کشیلر چفاررلر.

فخرالرازی تحفة اللین.

تربیه

۱- انساننگ تربیه سی: بتون قوه و قابلیت اوزینک جسمنی سعادتکه یارارلق ره وشده اوسدرودر.

۲- یونان حکیملری «یاخشی بر تربیه تنگه و جانغه اوزینک مستعد بولونی و مکملیتی تمامله بیره تورغان نرسه دی».

۳- روما عالملی: «تربیه بالانگ انسانلقه ایرشوینه خدمت ایته تورغان بر صناعتر» دیلر.

۴- انگلیزلر: «تربیه ننگ غایه سی آدمنی مکمل ره وشده یاشارگه حاضرلی تورغان بر هنردر» دیلر.

آدم روح ایله جسمدن مرکب بولغانغه حکیملرنک بعضلری ایتکالر: تن ایله جاتنگ ارتباطی یفک ماتیریانک ایکی باغی کبی اگر یفک ماتیریاغه بر طامچی مای طامسه شول سیکوندوق ایکنجی طرفه اوتوب چقا، تن ایله جانده شولایوق برسی اثرله نگان نرسه دن ایکنجیسی اثرله نه. بولارنگ ارتباطلری تمام یولدیفندن آدم بالاسی هر ایکی جهتدن تربیه گه محتاجدر. چونکه آدم بالاسی جسمانی تربیه کوروب تمام سلامت بولسه روحی

اتفاق و دوستلق حقنده

حافظ شیرازی :

درخت دوستی بنشان! که، کام دل بیار آرد
نهال دشمنی برکن! برکن! - که، رنج نبی شمار آرد

ترجمه سی :

اوپورت سین! اتفاق آغاچن! بیرره چونکه مراد عیاشن
یولوق زنهار- نفاق طامرن! خدا کورساتماسون عیاشن

حسنت باتفاق ملاحظت جهان گرفت؛

آری باتفاق جهان میتوان گرفت

ترجمه :

ماتورلیغیک ملاحظت اتفاقیه جهان آور
شولای شول- اتفاق بولسه جهان آلمق آسان قالور

انوار سهلی کتابندن (۱)

بگیر، دامن جمعیتی و کاری ساز!

هیچ کار میسر نشد بتهائی

ترجمه

جماعت ایته کن طوتساگنه اش قیلا آورسگ
ماتاشما یالغز هیچ اشکه- اوزک کولکی که قالورسگ

ینه بر شعر، قائلی میکا آچق معلوم نوگر، لکن صوگنی یولن
نجیب افندی توتاری حضرتلری سمدینکی دیب «الدین والادب» ننگ بر
نومیرنده بازغان ایدی :

آبادی بتخانه زوبرانعی ماست

جمعیت کفر زپریشانعی ماست

«اسلام» بدات خودندارد عیبی

هر عیب که، هست بر مسلمانعی ماست (۲)

ترجمه :

بو بتخانه لرك آبادلیغی - ویرانلغمزدن،

«گور» لر اتفاق د، - تاراو یور گالگمزدن

بو «اسلام» ننگ اوزندن هیچ عیبی ده تابا آلمازسگ!

عیبلرنگ باری - چالا - مسلمانلقریمزدن .

. م . س . ا . ج .

(۱) صحیفه ۲۰۰ بو کتاب «کلیله و دمنه» کتابینک فارسیجه
ترجمه سیدر. ۹ نچی نومیر «شورا» قارالسون! آنده جمعیت فایده لری
سویله بو شعرنی شول سوز توغر-ینه ده یازوب قویبان ایدم. م . س .
(۱) بو شعر مسلمانلرنک تاریخی فاجعه و اتفاقسزلق بلاسندن
ایزولورینه تأسف ایته، اتفاقه دعوت وضندنن تخدیر ایتدره. م . س .

شعرلر:

ایشان ایله مصاحبه

اویان، ای حضرت ایشان! جهالت نارنیران دور
سینگ احوالکّه اولاد ملت زار وحیران دور.
مریدلردن ده بدترسن اوزک محتاج مرشدسن
مرید و جمله اتباعک سنک جاهل ونادان دور.
اوزک اولده کیلده علمه طالب، جهله غالب اول!
معارف نوریه نورلان تمدن باب رضوان دور.
علوم برله فنونک جاری اولسون تیلده اسماسی
تسایح دوری اوتدی، دور حاضر باشقه دوران دور.
کریلمه زجنته جهلیله بک یل صائم اولسائده
کیچهر قائم اولسائده؛ جهل باعث حرمان دور.
قرین معرفت بولغان عمل مقبول مولی دور
لهذا بنچه سکانی جنانک اهل عرفان دور.
ضیاء ونوریه علم ومعارفک بتون اغیار
اولوبن بهره دار؛ اما بزم حالر پریشان دور .
ایوتدیک یعنی تویم ایله دیگ اتباعگی بس! بو
قدرله اکتفا قیل! آرتیقی تلغینه شایان دور.
قوچه برملته باق! جهلیله بگ درده دوشمشلر
ایشان، ایشان دگل آچنماسه بو حاله شیطان دور.
اطبادن دوانی آرابورلر اما بولمازلر
معلمدور طبیی آنلرک علم ایسه درمان دور .
خانا قاه خارجینه چشم عبرتله نظر ایله!
پریشان ملتک احوالی، کوکلی، یوردی ویران دور.
ریالی های وهولر برله اوذکار جهریه،
تجذب، مجذوبیت باری جعلی، باری یالغان دور.
مریدلر که قلوب ذم دنیانی جمع ایتدیگر آنی
مریدلر اوزلری بولسه بو کونده آچ وعریان دور .
نهیره وارساگر آنده نباتات هب قوروب قالور
تجارب برله سویلر «عسکری» اصغایه شایان دور
معلم: شاکر المختاری. «خوقند» .

آور ساعتلر

يک يوده دم بو قارانغی او بیلر مدن «آه» بلن، هر کشی شادلق ایته، تیک مین گنه یانمق بلن، ایچماسه بر طن آوب بولمی کوکلی روح بلن، یوق یوبانرلق نانش، ایدهش، درست آکلاو بلن، ایل ایچنده نر سالوب، کوب یاقئلیق غه آطلام، گل قارانغیق، طوزان، اوینی بتون اخلاق بلن، آشقنوب کوتدم یووام دیب شول نادانلق کرلرن، خلقیمه زور آک بیرم دیب «آغانم» یاردم بلن، ملتمنی ژله دم، باشلاب توزوک یول، ژله دم، بار قارانغیق طوزان قاقدم آق قوللر بلن.

اما آغانم تابش توشدی یوره ککه نه رتوب، شارطلادی کو کرهک ایچنده «پوشقی» لر، «طوب» لر، بلن، نیچه یلر ژله دم «آب الحیات» تابمامی؟ دیب، تابدم، اما اول قاتش بولدی قزو یالقن بلن، قایده اول؟ مین جان کو یوب، یانوب، یاراتقانم میگا، «بار امید سز نیچه» دیب بر نه یتمه دی چنلق بلن، نه رنی سز لاب صاف کوکل، سز لا یورک طنبارته، طار میگا دنیا، قسلغان اولده، آکسزلق بلن، کیدی کو کرهک صو تهرم، قایده شفقت تامچیسی؟ تاممادی بر ایچماسه، بولغان بولوط، یا کهر بلن، کتدی کو کرهک په شنه توب، اوتکان امید یالقنلری، آلدادی آندا کورنگه ن یالطراو یالغان بلن.

ایندی هر کون صاف صابن یتلر یووارغه ئولگوره، اولده . ته ملی کوز یه شم، صواغب طورا، تون طاک بلن، تیک یه شرکه لهب یوریم، شادلر کیک کوگن بولوب، سوندی، دیب یورگن کیک یالقننی، صوسیکن بلن، یک بله، کوبلر میگا قارشی کولوب مسقلیلر: «اولده یت مسکین، نیچک یونچوب طورا یوق باربله ن». بر سوز نه یتیم، خورلاسونلر، تیک آغولی یلما یوب، تیگه سونلر آ کهر، جونسز، طویاس، بر قارت بلن، نه یده کولسونلر حاضر ایرکن آلاغه بارده بار، اما مین معناده یوق، صاو بوللاشام بارلق بلن، ای مینم! کوتکن امید! باقی کونم! صاو بولکر! مین براق سزدن کیسلدیم، زور قارانغیق بلن، ایرلام سزدن بتون معناده مین چیتده طورام ایندی آتقی سوز: «اوقیم مه نکیکه بتمه سملک سلام». تیر علی میرولیف. «قالتای».

ما سکندر. «توران» غزیه سینک ایکنچی نومیرنده «تاریخی ایکی واقعه» سرلوحه سی برله بخارا و خیوه حقنده یازغان مقاله سنده گی «شاید ایندی مقاومه سی قانون شرح ملالر آتلوب تاشلانورده آنگ اورنینه شاید یاکی ترتیبه یازغان درسلکر اوقلور» دیگان جمله سی ایچون مقاله صاحبی میرمحسن افندی تاشکند علمالری طرفدن کافر ایتلوب، ۱۸ نجی مایده قاضیخانه ده ۱۸ آی تورمه که حکم قیلندی: «شرح ملا»، تفسیر یا که حدیث بولمیچه بلکه عرب تلینک بر کراماتیکه سی ایکانی هر ککه معلومدر. شونی بله نوروب بر مسلمان بالاسن کافر ایتوکه قدر جسارت کورساتوچی تاشکند عله الرینه هم شریعتی اوزینه قالقان ایتوب، شخصیت اسمندن بریاش یازوچیمزنی ۱۸ آی تورمه که حسبکه حکم ایتکان قاضی آفندیگه نی ایتوومزنی بلمه سدن طورامز!... حقیقتاً میر محسن افندی، یوقاریده گی سوزله گن سوزی برله کافر بولورمی؟ «شورا» مجله سنده شوک جواب یازلسون ایدی!... بز شونی کوتوب قالمز. تا که حقیقت یوزکه چقسون!... ش. ن.

سُوراً: «مسلمان کشی نیندی نرسه برله کافر بولا؟» دن الک «کشی نیندی نرسه برله مسلمان بولا» نی بلو کیرهک. مونسی بلنگاندن صوگ تگیسی اوز اوزندن معلوم بولور. هر کیم که معلوم بولغان مؤمن بهلرنی و مشهور اسلام بنالرنی اقرار و تصدیق قیلو سبیلی کشی مؤمن بولادر. اما شونلرنی یا که شونلردن بر آزین اوز اختیاری برله انکار ایتسه (اقرار و تصدیق بوزسه) طبیعی، ایندی اول کشی اسلام دیندن چیقان حسابلانادر. شوشی نرسه لردن باشقه لرنی انکار ایتو سبیلی، کشی خطا اش اشله وچی و قصورلق قیلوچی صانالورغه ممکن اما اسلام دیندن چیقان صانالمیدر. رسول الله زماندن باشلاب سفلر، کشی که کفرک برله حکم ایتودن یک صاقلانلر حتی منافقلق علامتاری ظاهر بولغان خلقلر حقنده ده صالقون قانلیلیق کورسه تهر ایدی. «ولانکهر احدا من اهل القبلة» مونلر نک معتقداتلرندن بولدی، کلام اهللاری ظاهر بولمازدن مقدمه کی اهل سنت والجماعة ده شول یول برله اوتوب کتدیلر. اکهار بلاسینی باشلاوچیلر ایتسه بدعت اهللاری و آنلردن صوگده اهل سنت والجماعة اسمی برله دنیاغه چیقان کلام اهللاری بولدی. ایمان و کهر مسئله سی «دینی واجتماعی مسئله لر» اسملی اثرده بحث

بن برهان الدين بن صلاح الدين بر وقته بر كشيگ نكاحنده جيولوب طورولرى شريعت فاشنده درستمى توگلمى؟ «شورا» ده جواب يازلسون ايدى. «بزنگ ژورنالزم دىنى توگل بلدكه ادبى و علمى» ديه ژر يا كه «ملار اوزلرى ياخشىلاب كتاب قاراسونلر، اوزلرى بلسونلر» كيك بهانهلر برله التفاتسز قالدردم. ايدى مونده بيك كوب جامع رهموزلرنگ توزانلرى سورتولدى و بيك كوب ابن عابدين لرنك كاغدلرى كيسلدى، اونار يل قوزغالما ياتقان فتاوى هنديه لرده بر آز يوروب كيلديلر، لىكن آوروپا صوغشى قىيلندن هميشه ده بر تىيجه چيقمادى. بزنگ بو كونده كيره كللى مسئله مز شوشم. البته جواب پير كرده مسئله بر ياقلى بولسون!...

شورا: بو واقعه، «خاتون برله آنك عمه سى بر ابر نكاحنده جيولوب طورولرى ياريمى بوقمى؟» مسئله سندن عبارت. بو، قرآن كريمده آچيق روشده يوق. «اخت» سوزى آناده ويا كه آناده شريك بولغان قز قارنداشلر كه گنه ايتولگانلدىكن «وان تجمعوا بين الاختين» آيتى موى شامل بولمى. اگرده «اخت» سوزى بابا يا كه ايلرده شريك بولغانلر غده ايتولسه ايدى، اول وقته ايكي بر طوغمه لرنك قزلرني جيوده شوشى آيت برله حرام ايتولگان بولور ايدى. حالبو كه ايكي طوغان قزلرني نكاحده جيو حلاللغى طوغروسنده اهل اسلام آراسنده نزاع ايتوجى بارلغى بلنمى. جمهور ايسه خاتون برله عمه همده خاتون برله خاله نى نكاحده جيو ممنوع بولونى ابوهريره روايت ايته طورغان «لايجمع بين المرأة وعمتها ولا بين المرأة وخالتها» حديثى برله استدلال قيله لر (۱). بوگا مخالفت قىلو بصره فقيه لرنندن عثمان البتى كه (۲) همده بعض بر خوارج وروافضلر غه غنه نسبت ايتوله. آنلرنگ مخالفتلرندن البته ضرر يوق. اگرده سلف وخلف عالمرنگ اجماعلرى، اتفاقلرى سبقت ايتگان بولسه ايدى بز اوزمز بو نكاحنى حرام كورمگان بولور ايدك اوشبو سييلر ايچون: (۱) حديثلرده گى نهى نك حراملىق طريقنجه نهى ايكانلگينه دلالت ايته طورغان لفظ يوق. نهينك مجرد تنزيه ايچون ومكر وهلقنى غنه بيان قىلو بابندن همده اخلاق نظر نندن غنه بولووى ممكن. (۲) قرآن كريمده آچيق روشده منع يوق. (۳) حديثلرنگ «و احل لكم ماورأ ذلكم» آيتى تخصيص

(۱) صحيح بخارى، ج ۳ ص ۸۲۱. بو حديثنى مسلم برله ترمذى، ابوداود برله نسائى ده روايت ايتلر.
 (۲) بانك اوستى وتانك تشديدى برهادر. مصدرده باصلفان «مرقات» (ج ۳ ص ۲۹) ده «البناء» اسمنده يا گلش باصلفان، توزه توب قوبو تيوغلى.

ايتولدى (۹۱۱-۱۲۷-نچى بيتلر) مسئله نك تفصيلنى بلور كه تله و چيلر شول رساله كه مراجعت ايتسونلر ايدى. گرچه ميسونيرلرنك اجتهادلرى سيبلى بوانر، ايكي حكومت طرفندن كانفيسكاوات ايتولدى وفوق العاده ضررلى كورلگانلدىكن صود طرفندن قارالونى كوتمى عادت كه وموجود بولغان زاقونلر غه خلاف روشده، ياندربولتلف قىلندى ايسه ده، باشده راق تارالوب قالغان نسخهلرى انشاء الله قوللرده، بعض بر كتاب جيوجيلرده باردرد. بو كونده آنى آصراو واستعمال قىلودن خوف يوق.

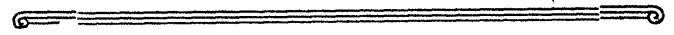
«شرح ملا آنلوب تاشلانور» ديگان سوز برله توگل بلدكه بالفعل شول كتابنى آنوب تاشلاو برله ده مسلمان آدم، شريعت طرفندن اكفار قىلنمى. بواش، تريبه سزلك، ادب سزلك سانالسه سانالور غه ممكن. تاشكند عالمرى، بو طوغروسده غلوايتگانلر واوز وظيفه لرنندن چيققانلر. يالگر شول سوز سيبلى ۱۸ آى حبس كه حكم ايتوجى قاضى بولاچينه عقلمز اشانمى. نى بولسه ده بر ياكلشلق باردرد. حقيقت حالده آنده قضاغه متعلق نرسه ده يوق.

..... بزنگ اويازمزده بر مسئله حقنده نيچه ايلردن بيرلى خلق شاولى. واقعه بولاي بولدى: هبت الله حاجى، قارت خاتونى اوستينه ايكنچى بر ياش خاتون نكاح قىلوب آلدى. نكاح خطبه سيني و عقدنى رسمى امام يورتوب ميتريقه كه يازدى. بر آز وقتلر اوتكاندن صوگ «حاجى نك صوگمى نكاحى درست نكاح بولماغان ايكان» ديگان سوز چيقدى بو سوز زورايوب شرعى محكمه مز بولغان اورنبورغ دوخاونوى صور ايتيه سينه مرافعه ايتولدى. و صاقاق ايچون خاتون برله اير آراسى وقتلى آيروب طوتولدى. صور ايتيه مز بو اشنى اويازمزده بر آخوندغه تابشردى، آخوند ايسه حادته اورننه كيلوب اطرافندن اونيش قدر رسمى امام جيوب، شونلر حضورنده تيكشردى و شونلرنگ قتوالرى برله نكاحنى درست كوروب بر كه ايرلى خاتونى بولوب طورو حقنده شريعت طرفندن منع يوقلقنى اعلام قىلوب كيتدى. مگرده اونيش ملا ايچندن برسى گنه: «بو «وان تجمعوا بين الاختين» برله منع ايتولگان نكاح بولادر» ديب اوز فكرنده قالدى، باشقه لر غه قوشلمادى. آخوندنگ اعلان قىلغان حكيمنه كوره اير برله خاتون تكرر بر كه قوشلديلر. وايكي خاتونده ايرنگ نكاحنده تركلك ايتلر. قارت خاتون اسمى عائشه بولوب صلاح الدين قزى ياش خاتون ايسه مستوره اسملى. مستوره نك آناسى شهاب الدين شهاب الدين آناسى برهان الدين، برهان الدين آناسى صلاح الدين بولوب، برهان الدين برله عائشه بر طوغمه لر.

شوشى عائشه بنت صلاح الدين برله مستوره بنت شهاب الدين

قبيله آلورائق قوتلری بولماسه کیرهك لکن سلف عصرندن باشلاب بو کون که قدر بولغان الوغ عالملر واعتمادلی مجتهدلر حدیثلرنی قبول ایتوب و حدیثلردن حراملق آکلاب کیلدیلر و خاتون برله عمه نی هم خاله نی حیو حرام بولوغه قرار بیردیلر، بزنگ ایندی بو طوغروده فکر یان قیلورغه قدر تمزده حقمزده یوق، آنلرغه موافت و متابعت ایتوبورچمزدردر. شوشی قدردن آرتق بازارغه حاملزمساعدتوگل. مادامکه اش شرعی محکمه که مرافعه ایتولگن. ایندی مسئله ننگ بر یاقلی بولوب قالوینی و نزاعلر که بر نتیجه بیرلونی شول شرعی محکمه ننگ اوزندن کوتوب طورکز!..

حرمتلو رشید قاضی طرفندن یازلغان بر مکتوب.

صديق عتيقم عزيزم رضا افندی!

هر نی قدر اوزم ایسکیله شهكده فکرمز همیشه تجدد ایتمکه اولدیغندن دنیانگ تجدداتی حسن ایتمی قالورغه یول تابا آلمیم. ظن ایتم که فکرلرمزنگ خلقتده بر نوع تناسب باردردر. چونکه نیندی گنه بر زلزله بولدی ایسه سز خاطر مه توشه سز. شمدی مین «استوقهولم» شهرنده من. بو اورن، کره ارضده قازغه بویالمی قالغان آز قطعه ننگ کچککنه گنه بر پارچه سی بولغانقدن قان عفوئندن بیزگان وطویغان کشیلر بعض وقت بویرده بیوک بر تلاش وهیجان برله نسیم حیاتندن بر نفس آلمق زمانی کلدیکنی، اوازی چیقدیغی قدر باغرمق استیلر. لکن هیهات، یکرمنچی عصر مدنیتی کورلدیسی آستنده موسقوانک پاسخاسنده چین بزلداوی قدر تأثیری اولمازلقنی ظن ایتمکه من. شولای بولسه ده بو یکرمنچی عصر مدنیتی قصاب خانه سنده بزده بولندیغمز جهتله مادام که «کیمنگ آرباسنده بولسهك شونك یرینی یرلا»، «یاتوب قالغانچه آتوب قال» قاعده سینه بنا بوراده مای ایچنده حیولورغه قرار بیرلگن سوسیالیستلر قونفره سینه، بزنگ روسیه مسلمانلری ده اوز طرفلرندن بر ایکی وکیل کوندرولری تیوشلی ایدی. مین اوزم بو مجلسده «مسلمان» صفتی برله اشتراك ایته چکمن.

بزنگ یاشلرمز آراسنده حقیقی سوسیالیستلر بولو احتمالی ده

بار. مین بو مسئله حقنده انسانلرنگ نی درجه ده قاتشو حقلری بارلقنی بیک یاخشی بلمیم، شولای بولسه ده انسانلر اوزلری «بز مدخلدارمز» دیلر. شونک ایچون انسان قطارنده بولغانلر بو اشلر که قاتناشو واشترک کیرهك. هیچ بولماسه «بزده شونده بولدی» دیب ایتور ایچون گنه بولسه ده بر آدم بولنورغه تیوشلی. زمان غایت مهم. جهان قان دریا سینه غرق بولدی. فن که منسوب عالملر «دنیا، یندن طوفان آستنده قالاچق» دیب سوییلر ایدی. مونلرنگ مرادلری بلکه شوشی قان طوفانی بولغانلردر. فقط بو طوفاندن سلامت آلوب چیقار ایچون نوح پیغمبر قایدده؟. بو یکرمنچی عصر مدنیتی، نوح پیغمبرنگ اوزینی ده غرق ایتو احتمالی یوق توگل.

تیمورلر، چنگیزلر، باطی وهلاکولر که صلوات اوغورغه تیوشلی بولغان کونلر کیلیدی. مین اوزم بو حاللردن ممنونمن. زیرا باذن الله آوروبانگ بو کونگی مدنیتی ده شوشی طوفانده بوغولاچقدر. بزنگ هیچ برسوز سویله ر که اقتدارمز قالماغان، نی گنه سویله سهكده «یکرمنچی عصر مدنیتی» کلمه سی در حال قارشو. مزغه چیقادر ایدی. یکرمنچی عصر مدنیتی، نیندی فلاکتلر که کیترو ب کرتدی؟. کوردکر!... صیریه قارولی قایدده؟ قاراتاغ نی یرده؟ بیلگیه برله رومانیا نی اشله دی؟ یکرمنچی عصر مهمانلری بولغان عبدالحمید برله نیقولای نی حالده لر؟. سفره که نعمت هنوز قویلمادی. دخی کیله چک افرلر بار، دعوتاملر کوندرلدی.

بنده عاجز عبدالرشید ابراهیم.

580

خصوصی صورتده یازلغان بو مکتوبنی عبدالرشید افندیك حالینی بلور که مشتاق بولغان دوستلری ومخلصلری برله اورتاقلاشو قصدی برله مطبوعاتغه چیقاردق. مکتوبده یاشرر که تیوشلی بر نقطه ده یوق. فقط یولده بیک اوزاق طورغان. استوقهولم بوچته سینه ۴ نجی آپریل (۲۳ نجی مارت) ده بیرلگان بو مکتوبنی بز ۱۲ نجی اییونده گنه آلدق.

ناشری: «محمد شاکر وعمد ذاکر رامیفیلر».
محرری: رضاه الدین بن فخرالدین.

«شورا» اورنبورغده اوله بشه کونره بر یقفانه ادبی، فنی و سیاسی مجله در.

ГАНСА ЗА ОБЪЯВЛЕНИЯ: НА 2-Й СТРАНИЦЕ ОБЛЖКИ
30 КОП., АНЗ И 4 СТ.—20 К. ЗА СТРОКУ ПЕТИТА.

Адресъ: г. Оренбургъ, редакция журн. «ШУРО».

آبونه بدلی: سنهك ۱۰ صوم، آتی آیلق ۵ صوم ۴۰ تین.
اوج آیلق ۲ صوم ۸۰۰ بر آیلق ۱ صوم، بره ملب ۵۰۰.
چیت مملکت که یلاق ۱۱ صوم.

شعر

«مىن»

«مىن» نىمىم مىن، مىن دىمىچوق «مىن» دە بىك زور كوچ سىزىم
 كوگلىمە نور سالغان الله «مىن» دىسام عىرشىن كىزەم.
 ھىچ برەودن اورىنكە ئالمى جىزىنى سىلىكئىكەن بابام
 «صاف تاتار» نىڭ قانىنە كوگلىمىنى بىر كىتەكەن بابام
 «مىن تاتار» مىن، چىن تاتار بولغان كىكوكى خان بابام
 شول تاتارلىق بىرلە كوكرە كىنى صوغوب «مىن» ماقتانام
 «مىن» آلەسك، سىن ومىيى «مىن» دىب «مىن» قوراش، قە بارمىمى
 «مىن» منافقر كىيى «بەلمونت» دىر اورىنكە آلەمىن
 «مىن» تاتار ھەم اول تاتار «مىن» شول تاتار خەلقىم، ايلەم
 بىرگە مىن خەلقىم بىلەن، مىنگى توك «ئولماس مىن»
 «.... خاتىن» لىر كىيى مىن بىر اورىم «حر» قالمەن
 خەلقىمە استغفرالله، بىر فارا از سالمەن

بەم شىل خەتفە ئالاسداي اول مانور طاو بويلىرى
 اول اولەنەر چە چىكە آمان آلرېمى گوالرى.
 اول مانور سو بىر ئىندە آق ساجك ھەم لالەلر
 سادىر عاچلار سىزىر اشوبەن ياردىزە مدجىلر .
 اول كىل بىلر قىچقۇر وپەن ئللە نىلر اوبلانە
 اول تاتار نىڭ تارىخىن ئوشورە ايسكە يىغلانە .
 طاشقە فوندى صابرى بىر قوش اويغە قالدى باشقايم
 اختىارسىز كوزلرمدىن آقدى كىتدى باشلرم .
 باشقايمنى سارسا دشماندى قورقمە بول غيور
 اختىارسىز بوجەماندە ھىچ كەم راحت كورمايور .
 قوش اوجوب كىتدى ھواغە طالىنوب قانات قاغوب
 مىن دە قالدىم كوزلرمدىن باش قاغوب قوشنى قاراب

حسن شامىردان

نصحيح

(اونونچى عدە «شورا» دە كىتمىش بعض بر خطالار ايجون)

خطا	بول	باغانا	خطانك اوزنى	درستى
اذانت	۱۷	۲ نچى	اولك قاتىندە	اذانت
سین	۱۷	سین
«آلداوچى» نىڭ	۲۸	۱ نچى	ايجىندە ۲۲۶ نچى بىتدە	«آلداوچى» نىڭ
الجنى	۶	۱	صول قاتىندە	الجنى
فارسیچە ترجمەسى	۲۰	۱	فارسیچە ترجمەسى

۱۱ نچى شورا

۲۵۴ نچى بىت ۱ نچى باغانا ۲۳ نچى بولدى «زادالمعاد» سوزىنى
 «اعلام الموقىن» دىب اوقورغە كىرەك .

مناي

بەملى مانىدە صابرى قوشلر بىر خىدايتى ياد ايتوب
 اول آغاچلر باقراق بارغان بەملى ايشلر آكشوب .

اول كون كوروشى ژورنالى نىڭ مشتريلىرى دقتىنە

حاضرگى اجوالنىڭ كىنەزگان بعض بر مانىلرى سىملى «اول كون كوروشى
 ژورنالى» نىڭ ۱۹۱۲ نچى يىل اوچون بولغان اهرغى نومبرلىرى اول يىل ايجىندە
 چىقوب بىتە المادى. اول نومبرلىرى اوشبو ۱۹۱۷ نچى يىل اچنىڭ چىقارودە دوام
 ايتىدەككىز. شونىڭ ايله بىر ابر ۱۹۱۷ نچى يىل اوچون دە مشتريلىر قبول ايتلەدى.
 ايسىكى يىل نومبرلىرى چىقوب بىتو ايله يا كا پىل نومبرلىرى بېرىلە باشلار.
 شوكارچە مضرم مشتريلىر مۇنىڭ صبر ايتۇلۇرى بىك توبە نىچىلىك ايله اونىيلەدى.
 يىللىق حقى بىر سوم . ژورنال صورائور اوچون آدرىس :

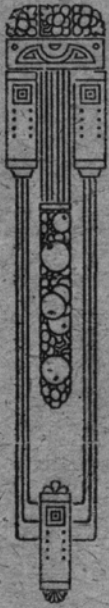
Уфа, Губ. Зем. Управа. Для „Ауль конь, юреше журналы“

اورنبورغ استانسە سىندە
 «وقت»، غزتەسى
 ساتولادىر .

ШУРО

№ 12

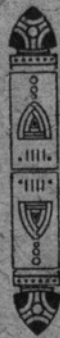
ЮНІА 15 = 1911 ГОДА.

„ابن تیمیہ“

رضاء الدین بن فخرالدین اثری

اسلام عالمینک ایک مشہور لرنڈن بولغان ابن تیمیہ
نگ ترجمہ حالی، مسلکی و فکر لری یازلغان ۸۱۴
یتلک بر اثر در، حقی پوچتہ سی ایله برلنکده ۹۰ تین،
هر بر مشہور کتابچیلرده ساتلور، باش اصقلا دی
«وقت» ادارہ سنده .

„ابن عربی“

رضاء الدین بن فخرالدین اثری

شیخ محیی الدین بن عربی ترجمہ حالی حقندہ ترتیب
ایتولگان بر رسالہ در، موندہ ابن عربی نگ مسلکی
اوزینہ خاص بولغان فکر لرنڈن مهملری ذکر ایتولگان،
۱۴۶ یتندہ باصلغان بو رسالہ نگ حقی پوچتہ سی برله
برلنکده ۹۰ تین، باش اصقلا دی، «وقت» ادارہ سنده .

وتل یاریشی .

[«وقت» ادارہ سی طرفندن]

نشر ابدلنش در .

اجفی : ۱ سوم ۲۰۰ پوچتہ ایله ۱ سوم ۳۰۰ .

ابن بطوطہ ننگ

دشت قیچاقده سیاحتی

مترجمی : رضاء الدین بن فخرالدین

بھاسی ۵۰ تین، پوچتہ ایله ۵۶ تین، باش اصقلا دی
«وقت» ادارہ سنده .